Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 9 август 1968 йил, жума ◆ № 185 (14.047). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ПАХТАКОР ВА МЕХАНИЗАТОР ЎРТОҚЛАР!

● Ҳосилга-ҳосил қўшиладиган августда ғўза парваришини бир кун бўлса ҳам сусайтирманг.

● Экинни суғориш ва культивация қилишга алоҳида эътибор беринг. Ғўзани мумкин қадар «шарбат» суви билан суғоринг.

● Ҳар туп ғўзада имкони борича кўпроқ тўқ кўсак ҳосил қилишга эришинг.

● Машина теримига тайёргарлик кўришни кучайтиринг. Терим машиналари ремонтини жадаллаштиринг.

ШОЛИ МЎЛ

Қўнғирот районидаги «Олтинкўл» совхозида Қорақалпоғистон Автоном республикаси шоликорларининг кенгаши бўлди. Унда 1968 йил учун қабул қилинган социалистик мажбуриятларни бажариш учун ҳозиргача бажарилган ишлар анализ қилинди ва навбатдаги вазифалар белгилаб олинди. Бу ҳақда «Каракалпакирсовхозстрой» бошқармасининг бошлиғи П. Сеитов доклад қилди.

Докладчи ва музокараларда қатнашган ўртоқлар бошқармага қарашли шоликор совхозларининг коллективлари бу йил мамлакатга ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ шоли етказиб бериш мақсадида умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, катта майдонларда мўл ҳосил етиштириш учун кураш олиб бораётганликларини таъкидладилар.

«Олтинкўл» совхозининг директори Ли Чун Бяк, «Маданият» совхозининг директори Б. Алиев, «Партия XXII съезди» совхозининг директори К. Соғиндиқов, «Равшан» совхозининг директори Пак Гун Нок, «Қораўзак» совхозининг директори М. Жалиев, «Маданият» совхозининг бригадири Социалистик Меҳнат Қаҳрамони У. Туримбетов ва бошқа ўртоқлар шоличиликнинг механизациялашдаги баъзи ютуқ ҳамда камчиликларни фактлар асосида анализ қилиб бердилар.

Кенгаш ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Г. А. Габриельянц, Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов ўртоқлар қатнашдилар ва нутқ сўзладилар.

Кенгашда 12800 гектар майдондан 46 минг 700 тонна шоли олиш ва шундан 33 минг тоннасини давлатга сотиш, келгуси йил учун 4200 тонна шоли уруғи тайёрлаш юзасидан оширилган социалистик мажбурият қабул қилинди.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Ленин районидаги «Октябрь 50 йиллиги» колхозининг механизатори Келдибой Акбаров севган касбида қарийб 20 йилдан буён ишлаб келмоқда. Бу уста механизатор ғўзани доимо сифатли культивация қилади ва озиқлантиради. Унга коммунистик меҳнат зарбдори деган ном берилган. Юқоридаги суратда: Келдибой Акбаров иш устида. Пастдаги суратда эса, колхоз партия ташкилотининг секретари Эргаш Жўраев (ўнгда) ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати илғор бригада бошлиғи Обиджон Акбаров ғўзанинг ҳолатини кўздан кечиришяпти.

Р. Ашуров фотолари.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ДАВЛАТ МАБЛАҒИНИНГ ҚАДРИ

Халқимизда «эллик йилда эл ўзгарар»,—деган гап бор. Ҳақиқатан ҳам ярим аср мобайнида ўлкамиз қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Республикамизда саноатнинг замонавий техника билан жиҳозланган корхоналари, мукаммал гидротехника иншоотлари ва каналлар, қуввати миллион-миллион киловатт билан ўлчанадиган электростанциялар бунёд этилди. Партия ва ҳукуматимиз капитал қурилишга йилдан-йилга катта маблағ ажратмоқдалар. Қурилиш ва монтаж ташкилотларининг иш ҳажми ҳам тобора ўсиб бормоқда. Утган етти йилликда капитал қурилишга 6,7 миллиард сўм сармоя сарфланган бўлса, бу беш йилликда 13 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ халқ хўжалигининг асосий фондларини бунёд этиш учун харжланади.

Беш йилликнинг ўтган икки йили мобайнида 3 миллиард сўмлик асосий ишлаб чиқариш фондлари ишга солинди. Шаҳар ва қишлоқларимизда 4,2 миллион квадрат метр уй-жой қурилди.

Давлат маблағларининг қадр-қимматига обдон етаётган, кирим-чиқимни ўйлаб иш тутаётган, етти ўлчаб бир кесаётган қурилиш, лойиҳа ташкилотлари коллективлари ҳамда хўжалик раҳбарлари капитал қурилишга сарфланаётган харажатлар катта наф бериши йўлида, миллий даромадимиз хазинасига гавҳар қўшиш учун жон куйдириб ишламоқдалар. Лекин ҳали иш қувиб, хазинага йўлиқаётган қурилиш ташкилотлари, лойиҳалаш идоралари, ишнинг кўзини биладиган хўжалик раҳбарлари билан бир қаторда халқ маблағларининг совурилишига йўл қўяётган, иқтисодий ҳисоб-китобларни назар-писанд қилмай ё бўлмаса пала-партиш юзаки ишлаб моддий ресурслар ва сармояларни ножўя ишлатаётган ходимлар ҳам бор.

Бирон бир янги корхона қуриш тўғрисида муқим қарорга келишдан илгари дўппини ерга олиб қўйиб ўйлаш, бу иш иқтисодий жиҳатдан фойдали бўладими, ёки йўқми, шуни ҳал қилиб олмоқ керак. Тадқиқотлар шуни кўрсатмоқдаки, агар биз ишлаб турган корхоналарда машина ва ускуналарни лоақал бир процент кўпайтирсак, 1 миллиард сўм сарфлаб, янги ишлаб чиқариш фондлари вужудга келтириб, қанча маҳсулот олсак, шунча маҳсулот ишлаб чиқариш имкониятига эга бўламиз. Бас, шундай экан, корхоналарни реконструкция қилиш масаласини назардан қочирмаслигимиз, бу ишга давлат нуқтаи назаридан баҳо беришимиз керак. Республикамиздаги илғор саноат корхоналарининг тажрибаси ҳам шундан далолат бериб турибди, бундан бошқа завод-фабрикаларнинг раҳбарлари ўрнак олса, ўрганса арзийди, ўрганиш керак ҳам. Янгийўлдаги 8- ва Чирчиқдаги 9-ғишт заводларини реконструкция қилиш катта самара берди. Кам маблағ сарфлаб, янги қувватлар бунёд этилди. Маҳсулот ишлаб чиқариш кўпайди, унинг таннархи эса янги заводлардагига нисбатан анча арзон бўлди.

Лекин реконструкциядан реконструкциянинг фарқи бор. Реконструкцияни рўкач қилиб, давлат маблағларининг беҳуда сарфланишига йўл қўйиб бўлмайди. Баъзи корхоналарни реконструкциялашга кетаётган сарф-харажатлар янги корхоналар қуришга сарфланаётган сармоялардан ҳам ортиб тушмоқда. Бу шундан далолат берадики, айрим корхоналарнинг раҳбарлари ҳамда министрликлар бу масалага узоқни ўйлаб, обдон ҳисоб-китоб қилиб ёндошаётганликлари йўқ. Бўлмаса, Шарғун ғишт заводи реконструкциясига 1 миллион 230 минг сўм сарфланармиди?! Ахир, шунча катта пулга янги бир завод қурса бўлади-ку! Бунинг устига, реконструкция даврида корхона 10 миллион ғишт кам тайёрлаганини, ғиштнинг таннархи ошиб кетганлигини айтмайсизми! Нукусдаги силикат заводини реконструкция қилиш ҳам давлатга жуда қимматга тушиб кетганлигини айтиб ўтиш керак. Бу корхона ҳам сурункасига бир неча йил қайта қурилди. Шу мақсадда бир неча ўн минг сўмлаб маблағлар сарфланди. Реконструкциянинг «шарофати»ни қарангки, корхона уч йилда бор-йўғи 1 миллион 300 минг дона ғишт чиқарибди. Бехтиёр бу ғиштларда олтин зарраси борми, нега бунча қиммат, нега бунча кам дегинг келади. Ҳақиқатан ҳам республикамизнинг жанубий районларида ҳамда Қорақалпоғистон АССР да деворбоп материаллар, хусусан ғишт етишмай турган бир вақтда қурилиш материаллари саноатининг янги корхоналарини қуриш ва эскиларини реконструкция қилишга ажратилган сармоядан ўринсиз фойдаланиш қаттиқ қораланиши керак.

Янги корхоналар қуришни техник-иқтисодий жиҳатдан асослаш каби жуда масъулиятли вазифа лойиҳалаш институтлари зиммасига юкланган. Саноатнинг айрим тармоқлари тараққиётига оид пухта техника-иқтисодий жиҳатдан мукаммал ҳужжатларни тайёрлаган 4- давлат лойиҳалаш институти каби лойиҳаловчи ташкилотларимиз ҳам борки, уларнинг иши мақтов ва таҳсинга лойиқдир. Жумладан, шу институт мутахассислари Ўзбекистонда пахта тозалаш саноати ривожининг ҳам иқтисодий жиҳатдан, ҳам техникавий жиҳатдан асосланган режаларини тузиб чиқдилар.

Кейинги даврда лойиҳа-смета ҳужжатларининг сифати яхшиланганлиги, қидирув-тадқиқот ишларини бажариш муддатлари қисқарганлиги ҳамда лойиҳа ечимлари иқтисодий жиҳатдан пухта асосланаётганлигини қайд этиш билан бирга, айрим лойиҳаларда эскириб қолган технологияни қўллаш кўзда тутилаётганлигини ва қурилишларнинг смета қиммати ортиб кетаётганлигини айтиб ўтиш кифоя. «Средазгипроводхлопок», «Узгоспроект», «Ташгипрогор» каби лойиҳа институтлари янги корхоналар ва иншоотлар смета қимматини ошириб юбормоқдалар.

Республикамиздаги кўпгина қурилиш ташкилотларида цемент, ёғоч, металл, ойна ва бошқа қурилиш материаллари ёмон сақланаётганлиги учун исроф бўлмоқда.

Капитал қурилишга миллий даромаднинг анчагина қисми сарфланади. Шу мақсадга ажратилган миллион-миллион сўм маблағлардан оқилона фойдаланиш, давлат ва халқнинг бир сўм маблағини ҳам ўрнида сарфлаш ҳар бир бинокорнинг, ҳар бир инженер-техник ходимнинг бурчи, виждон амридир. Партия ва касаба союз ташкилотлари қурилишларда ва бўлак ташкилотларда иқтисод ва тежамкорлик учун курашга жамики меҳнаткашларни сафарбар этишлари керак.

ҲОСИЛ ОМИЛИ

Мен бу ҳақда газетага ёзишни ўйлаб ҳам кўрмаган эдим. Мухбирингиз сўраб-суриштириб қолди. Фикр-мулоҳазаларимни қоғозга тушириб беришимни илтимос қилди. Аввалига ўйланиб қолдим. Тўйдан олдин ноғорага ҳожат бормикан, деган мулоҳазага бордим. Кузда ғалвирни сувдан кўтарайлик, кейин ёзиш қочмас дедим. У унамади: «Ҳосилдорликни бир йилда олти центнер кўтаришга бел боғлабсизлар. Бу катта журъат. Нимага ишониб шундай катта мажбурият олдиларинг? Ваъданинг устидан чиқиш учун нималар қилинди-ю яна нима қилмоқчисизлар?» У шундай саволларни кўндаланг қилиб қўйди. Унинг сазасини қайтара олмадим.

Аввало ўтган йил ҳақида. Бултур планни бажара олмай, юзимиз шувит бўлиб қолди. Пландагидан 648 тонна кам пахта бердик. Илгари хўжалигимиз Фарғона районида етакчи ҳисобланар, областда эса миллионер колхозлар қатори тилга олинар эди. Кейинги йилларда ҳосилдорлик кескин пасайиб кетиб, шуҳратни қўлдан бериб қўйдик. Ҳосилдорлик қарийб ўн центнер тушиб кетди.

Албатта бунинг сабаблари бор. Деҳқончиликда қатор камчилик ва хатоларга йўл қўйила бошланган эди. Йил-ўн икки ой далада тер тўкиб ишлайдиган деҳқон билан ҳисоблашмай қўйилган эди. Буни шу йил бошларида ўтказилган маслаҳат кенгашида деҳқонлар юзимизга рўй-рост айтишди. Деҳқончиликда йўл қўйиб келинаётган камчиликлар бирма-бир аниқланди. Уларни бартараф этиш йўллари белгиланиб, имкониятлар чамалаб кўрилди. Кейин деҳқонларнинг ўзлари ҳосилдорликни бир йилдаёқ олти центнер кўтарамиз, деб айтишди. Шунга яраша ҳосил тўплаш имконини берадиган конкрет ишлар плани тузиб чиқилди.

Далага гўнг чиқаришдан тортиб, ерни экишга тайёрлаш ва чигит экишгача бўлган барча ишлар, қолаверса ғўза парвариши ана шу план асосида олиб борилди. Ҳозир ҳам шунга амал қилаётирмиз. Илгариги йиллардагидан бутунлай бошқача иш кўрмоқдамиз. Энг аввало деҳқоннинг билгани-билган деб, улар билан ҳисоблашиб иш тутмоқдамиз. Бу яхши натижа бермоқда.

Деҳқонларимиз ерга қарамай қўйдик, ер ҳам жазолади бизни дейишди. Жуда тўғри гап. Ҳақиқатан ҳам кейинги йилларда ер шароити билан ҳисоблашмай қўйилди. Ер кўтарадими-йўқми, бу билан ишимиз бўлмай, ҳосил кўчатдан чиқади деб ҳар гектар ерда бир юз эллик мингтагача кўчат қолдира бошланди. Оқибатда пахта шохламай, чўп бўлиб қолаверди. Ҳосилнинг мазаси бўлмади, тарози босмади. Бу йил эса бунга бутунлай барҳам бердик. Утган йили ҳар гектар ерда ўртача бир юз ўттиз минг туп кўчат қолдирилган бўлса, бу йил юз мингдан ортиқ эмас. Шу сабабдан ҳам ғўзаларимиз бўлиқ бўлиб эркин ўсмоқда, тўқ кўсак тугмоқда.

Яна деҳқонларимиз «дорига қизиқиб кетдик, селитрадан бўлак ўғитни тан олмай қўйдик» дейишди. Ҳақиқатан ҳам кейинги йилларда августнинг ярмига қадар ғўзанинг тагига ўғит солинаверди. Ўғитнинг зўри билан пахта олмоқчи бўлдик. Оқибатда пахта кечки бўлиб қолаверди. Утган йили эса бошқа ўғитлар ҳисобига ҳам нуқул селитра солинди. Кейин нима бўлди? Кузга бориб пахта пишмай, танаси қизариш ўрнига қорайиб қолаверди. Бултур калий ва суперфосфат солинмади ҳисоб. Мана шунинг орқасида ер айнитиб қўйилган эди.

Бу йил бутунлай бошқача иш тутдик. Ерларни экишга тайёрлашдан аввал гўнг ва бегона тупроқ солиш одатдан чиқариб юборилган эди. Буни яна одат тусига киритдик. Уч юз гектарлик тошлоқ ерларга бегона тупроқ — гилмоя чиқариб солдик. Қолган ерларга эса экиш олдидан гектар бошига ўн беш тонна/н маҳаллий ўғит солинди. Бугина эмас. Ғўзани минерал ўғитлар билан озиқлантиришни июлнинг иккинчи ярмида тўхтатдик. Натижада ҳозир пахта тагидан пишиб бормоқда. Ғўзалар бултургидан бўлиқ, кўсаги эса тўқ. Бундан ташқари, биз илгаригидек фақат селитра билан чегараланиб қолганимиз йўқ. Ҳамма ерларга меъёрида калий ва суперфосфат ўғитлари ҳам солинди. Ғўза парвариши даврида шарбат оқизишдан ташқари, гектар бошига яна тўрт-беш тоннадан маҳаллий ўғит бериб чиқилди. Августда ҳосилга-ҳосил қўшиш учун шарбат оқизишни янада кучайтираётирмиз.

Утган йили худди шу вақтдаёқ пахта майдонининг деярли ярмига текис вильт тушган эди. Ҳозир унда-мунда учратаётирмиз. Вильт асосан культивация сифатига эътибор берилмаслиги сабабли тез кўпаяр экан. Аввалги йилларда августда ҳам чуқур культивация ўтказилар эди. Энди биз бунга гамомила чек қўйдик. Шу туфайли ғўза томирларининг қирқилишига барҳам бериб, вильт тушишини камайтиришга муваффақ бўлаётирмиз. Бундан ташқари, ўтган йилларда ғўзани сувга эздириб қўйиш орқасида ҳам вильтнинг кенг тарқалиб кетишига имкон очиб берилаётган эди. Негаки ота-боболаримиздан қолган сув қўйиш қоидасига амал қилинмай қўйилган, якка эгатлаб суғоришга ўтиб олинган эди. Бу йил ерларнинг хусусиятига қараб, уста деҳқонларнинг маслаҳати билан баъзи ерларда якка эгатлаб, бошқа ерларда эса эгат ташлаб суғоришни ташкил этдик.

Яна кейинги йилларда ғўзани кўндалангига культивация қилиш одатдан чиқиб кетган эди. Бу йил биз вильт тушмайдиган кучли ерларни ажратиб, картанинг кўндалангига қараб чигит ташладик. Чўлдаги 300 гектар ерга ҳам чигит шу тартибда экилди. Бундай ерларда ғўзани икки томонлама культивация қилиш унинг ривожини тезлаштириб, ҳосил чўғини оширмоқда. Ҳозир чўлдаги ғўзаларимиз дуркун ўсиб, ҳар тупида ўртача ўнтадан тўқ кўсак бор. Бу ерда деҳқончилик қилаётган Мирзаназар Холиқов бошлиқ бригада ва бошқа звенолар гектар бошига қирқ центнердан хирмон кўтаришни мўлжаллашмоқда. Қишлоқдаги кучли ерлардан эса ўттиз центнернинг атрофида ҳосил назарда тутилмоқда. Шу дастлабки ҳисоб-китоблар ҳам бу йил ҳосилдорликни колхоз бўйича бемалол олти центнер кўтариш мумкинлигидан далолат бермоқда.

Лекин бу энди марра бизники деган гап эмас. Энг муҳими тўпланган ҳосилни сақлаб қолиш ва ҳосилга яна ҳосил қўшиш керак. Бусиз кўзланган мақсадга эришиш мумкин эмас. Биз шу вақтгача тўпланган ҳосилни осонликча қўлга киритмадик. Бунинг учун кўп куч-ғайрат сарфланди. 830 гектар майдонда икки марта пайдо бўлган қатқалоқ юмшатилди. Сел босган 290 гектар ерга эса қайта чигит экилди. Шу майдонларда нормадаги кўчат ҳосил қилинди. Ҳозиргача шу ғўзаларни бир қадар яхши ривожланган ғўзаларга етказиб олдик. Ҳар тупида ўртача 3-4 тадан кўсак бор. Августда ғўза парваришини бир кун бўлса ҳам сусайтирмай, ҳосилга-ҳосил қўшиб бориб, ҳар туп ғўзада ўртача 8-10 тадан кўсак бўлишига эришамиз. Шунда ўртача ҳосилдорлик 30 центнерга етади.

Районимиз шароитида ёз ўн беш кун кейин, куз ўн беш кун олдин келади. Шунинг учун ҳам ҳосил тўплашда август ойи ҳал қилувчи ойлардан ҳисобланади. Биз буни яхши тушунамиз. Августнинг ҳар куни, ҳар соати биз учун қимматлидир. Бу ойда ғўза парваришини қаячалик маромига етказсак, ҳосил чўғи ҳам шунча кўп бўлаверади. Деҳқонларимиз азалдан шуни таъкидлашади.

Т. МУЙДИНОВ,
Фарғона районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ҳ. А. АЛИМТОЕВ, М. МИРСАИДОВ ВА С. ҲУСАНХЎЖАЕВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республика матбуотини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» Фахрий унвони берилсин.

1. Алимтоев Ҳамдам Азизович — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги матбуотда давлат сирларини сақлаш бош бошқармасининг бошлиғи.

2. Мирсаидов Мирмуҳсин — «Муштум» журналининг бош редактори.

3. Ҳусанхўжаев Саидаҳмад — «Муштум» журнали редколлегиясининг аъзоси.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. АБДАЛИН.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1968 йил 8 август, Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

«ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН БИНОКОР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Капитал қурилиш соҳасидаги хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» фахрий унвони берилсин.

1. Абдуқодиров Абдимўмин — «Главташкентстрой»га қарашли «Ташинжстрой» трестининг бошқарувчиси.

2. Назаров Григорий Федорович — «Алмаликцвинецстрой» тресги тўртинчи қурилиш бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиғи.

3. Шлюков Владимир Дмитриевич — «Главташкентстрой» 4-қурилиш трестига қарашли 4-қурилиш бошқармаси дурадгорлар бригадасининг бошлиғи.

4. Трякин Иван Ильич — Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги 167-қурилиш тресги 1-қурилиш бошқармаси дурадгорлар бригадасининг бошлиғи.

5. Остроброд Григорий Моисеевич — «Средазирсовхозстрой»га қарашли «Мирзачулсовхозстрой» трестининг бошқарувчиси.

6. Баҳромов Бўри Зарифович — Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги 163-қурилиш трестига қарашли УНР-937 бўёқчилар бригадасининг бошлиғи.

7. Халилов Абдураҳим — Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги 10-қурилиш трестининг Наманган қурилиш бошқармаси бўёқчилар бригадасининг бошлиғи.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. АБДАЛИН.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1968 йил 8 август. Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

К. К. МУҚИМБОЕВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН БИНОКОР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Партия ва совет ташкилотларида узоқ йиллар ва бенуқсон ишлаганлиги, Марказий Фарғона ерларини суғориш ва ўзлаштиришда актив қатнашганлиги учун Фарғона область Марказий Фарғона ерларини суғориш ва ўзлаштириш билан шуғулланувчи колхозлараро кенгаш раисининг ўринбосари Карим Каримович Муқимбоевга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. АБДАЛИН.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1968 йил 8 август.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Р. В. ПОГОЖЕВАГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН ЭКОНОМИСТ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республика енгил саноати системасидаги кўп йиллик ва самарали ишлари учун Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги [illegible] бўлимининг бошлиғи Раиса [illegible]сильевна Погожевага «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист» Фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. АБДА[illegible]

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. СА[illegible]

1968 йил 8 август.
Тошкент шаҳри.

Коммунистлар ҳақида ҳикоялар

ДАРҒА

Корхона ўртасидан ўтган асфальт йўлканинг икки четига меҳнатдан обрў топган кишиларнинг заоҳал портретлари қатор қилиб ўрнатилган. Улар рус, ўзбек, украин, тожик... Ҳаммаси шу корхона фарзандлари. Суяклари меҳнатда қотган, қўл кучи, пешана тери билан нонларини ҳалоллаб еяётган ҳурматли кишилар, булар. Портретларни бир-бир кўздан кечириб, темирчилик-пресслаш цехи мастери Нур Аминов сурати қаршисига келганимда парткомнинг бояги гаплари беихтиёр ёдимга тушди. «Йигирма олти йилдан бери корхонамизда ишлайди. Ўн тўрт йилдан бери цех партия ташкилотининг секретари. Шу коммунист ҳақида ёзса арзийди...»

Нур ёшлик гаштини суролмади. Етимликда катта бўлиб, Самарқанддаги ҳунар-техника билим юртини эндигина тамомлаб чиққанида уруш бошланиб қолди. Йигитлар фронтга отландилар. Станокларни бошқариш Нур каби ўспиринларга қолди. Бунинг устига Шарққа эвакуация қилина бошлаган заводларни ҳам тезда ишга тушириш дастлабки қурол-аслаҳаларни тайёрлаб, фронтга жўнатиш лозим эди.

Нур Хурсандой яна беш-ўн нафар ёш йигит-қизларни билим юртидан тўғри Чирчиққа юборишди. Химия машинасозлиги заводи ўша кезлар Украинадан Чирчиққа кўчиртириб келтирилган эди. Завод станокларини ҳаракатга келтириш шу ёшларга топширилди.

— Ўшанда ҳаммамиз завод ҳовлисига қурилган ётоқхонада яшардик, — деб эслайди Нур Аминов. — Ишчи кучи кам. Ўн-ўн икки соатлаб станок ёнидан кетмасдик. Бирор муҳимроқ буюртма келган бўлса уйқуни ҳам тарк этардик. Ётоқхонага хабар қилишлари билан ҳаммаз яна цехга тушиб келарди.

Йиллар ўтди. Ўша даҳшатли оғир кунлар орқада қолди. Нур Хурсандой билан турмуш қурди. Уй-жойлик бўлишди. Нур ўқиб мастерлик гувоҳномасини олди. Хурсандой эса конструкторлик бўлимига ишга кўтарилди. Бу орада улар билан бирга завод ҳам юксалди. Химия корхоналари учун мураккаб асбоб-ускуналар ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Йирик-йирик цехлар, участкалар қад кўтарди.

Нур мастерлик курсини тамомлагач, темирчилик-пресслаш цехига смена бошлиғи бўлиб ўтди. Янги бошлиқ янги участкада ишни аввал барча жараёнларни бир-бир синчковлик билан кўздан кечиришдан бошлади. Шу кузатишда бир-икки кемтик жойларни кўз остига олиб ҳам қўйди. Сўнг сменадан кейин темирчилик бригадаси бошлиғи Шефик Абдужемиловни олиб қолди-да, қўлда ясалаётган конусни тайёрлаш жараёнини икковлашиб кўриб чиқишди. Агрегатларнинг ишлаш технологиясини яна бир бор кўздан кечиришди, чизмаларни стол устига ёйиб қўйиб турли хил белгилар чизишди. Хуллас, конус тайёрлашда қўл меҳнатини сурib чиқариш чораларини излашди.

Орадан кўп ўтмай цехда махсус станция пайдо бўлди. Нур янги станциянинг иш жараёнини ҳаммага бир-бир кўрсатиб чиқди. Агрегат кўпчиликка маъқул тушди. Шу-шу конуслар тайёрлаш механизмлар елкасига юклатилди. Нурнинг бу ихтироси корхонага ҳар йили икки минг сўмлик соф фойда келтиряпти.

Мастер тинчимади. У доимо ўйларди. Қўшимча харажатларни камайтириш, иш жараёнини тезлаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш йўлларини қидирарди. Бир куни гапдан-гап чиқиб, цех бошлиғи хонасида печь ремонти хусусида баҳслашиб қолишди. Ўша кезлар учинчи печни ремонт қилиш пайти келган эди. Ремонт муддати, хом ашё ишчи кучи — ҳамма-ҳаммаси ҳисоб-китоб қилиб чиқилгач, Нур ўйлаб юрган фикрларини ўртага ташлади.

Одатда печь пойдеворига ғишт бир ярим метр чуқурликдан териб чиқиларди. Бунинг учун камида ўтга чидамли 40-50 минг ғишт сарф бўларди. Нур бу чиқимдан воз кечиб, печь ғиштини ер юзасига ўрнатилган металл рельслар устига теришни таклиф этди. Бунда 50 минг дона ғишт тежаладиган, ҳам ремонт муддати қисқаради.

Цех инженер-технологлари мастернинг фикрини узоқ муҳокама қилиб, ниҳоят бу таклифни 3-печь ремонтида синаб кўришга қарор қилдилар. Мастер янглишмаган экан. Ҳамма иш у ўйлаганидек, муваффақиятли чиқди. Дўстлари уни бу ютуқ билан қизғин қутлашди. Ҳозир Нур Аминовнинг таклифи асосида цехдаги бошқа печлар ҳам металл рельслар устига ўрнатиляпти.

Нур Аминов ишлаб чиқариш новаторигина эмас. У коммунистлар дарғаси ҳамдир. Ўн тўрт йилдан бери цех партия ташкилотига секретарлик қиляпти. Цех партия ташкилоти ҳисобида ўн беш коммунист бор. Ҳар бир коммунист меҳнатда ва турмушда шахсий намуна кўрсатиш ҳисси билан яшамоқда. Уларнинг йиғилишлари жуда ҳам қизғин ва мазмунли ўтади. Яқинда бўлиб ўтган партия йиғилишида мастер Камол Ўринбосаровнинг ҳисоботи тингланди.

Коммунист К. Ўринбосаров цехда ўн икки йилдан бери меҳнат қилиб, ишлаб чиқаришда бой тажриба орттирган. Кўпгина ёшларга ҳунар ўргатиб, шогирдлар тайёрлаган. Партия топшириғига ҳам эга. Сиёсий ахборотчи сифатида кундалик янгиликларни ҳамкасбларига етказиб туради. Йиғилишда К. Ўринбосаров шулар ҳақида коммунистларга сўзлаб берди. Сўнг «Ишлаб чиқаришда коммунистнинг авангардлик роли» деган темада мунозара бошланди. Мунозарада бошқа коммунистларнинг олижаноб фазилатларини алоҳида тилга олиб ўтишди.

Навбатдаги партия йиғилиши кун тартибига эса «Темирчилик ишини автоматлаш ва механизациялаштириш» деган масала қўйилди. Бу ҳақда цех бошлиғи М. Шила коммунистлар олдида ҳисобот берди. Бу партия ташкилотининг маъмурият устидан ўрнатган назоратининг бир кўриниши бўлди. Цех бошлиғи темирчилик ишини тўла автоматлаштириш бўйича қурилаётган тадбирлар ва навбатдаги вазифалар ҳақида гапирди. Коммунистлар бу соҳада қўлга киритилган ютуқлар ва йўл қўйилаётган камчиликларни атрофлича анализ қилиб, маъмурият зиммасига бир қатор вазифалар юкладилар.

Ҳар бир йиғилиш мана шундай жонли, қизғин бўлади. Бунда албатта парткомнинг ташкилотчилиги, ишчанлиги алоҳида роль ўйнайди. Нур Аминов йиғилиш кун тартибига қўйилган масалаларни йиғилишдан бир неча кун олдин коммунистларга билдириб қўяди. Коммунистлар шу масала юзасидан қизғин тайёргарлик кўрадилар ва натижада йиғилиш анча жонли бўлади.

Коммунистлар авангардлиги ва активлигининг ошаётганлиги, меҳнатнинг намунали ташкил этилаётганлиги туфайли темирчилик-пресслаш цехи коллективи ой сайин катта муваффақиятларни қўлга киритмоқда. Улар шу кунларда В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олиш иштиёқида меҳнат қилмоқдалар. Цех коллективи беш йилликнинг учинчи йили планини 25 декабргача бажариш учун курашмоқда. Беш йиллик топшириғи эса 1970 йилнинг октябрида шараф билан адо этилади. Бунга барчанинг имони комил. Н. Аминов, К. Ўринбосаров, И. Бондоренко, А. Маметов каби коммунистлар ғайрати ва шижоати қўйилган вазифанинг муваффақиятли бажарилишидан дарак бериб турибди.

Ж. НОСИРОВ,
«Ўзбеккимёмаш» заводи, Чирчиқ шаҳри.

ПОЙТАХТИМИЗ ҚУРИЛИШЛАРИДА

САНИТАР-ТЕХНИК КАБИНАЛАР

«Главташкентстрой»га қарашли 3-қурилиш тресги бинокорлари пойтахтдаги бетон заводининг янги корпусини фойдаланишга топширдилар. Корпусда янги уй-жой бинолари учун йилига 2200 дона йиғма санитар техник кабиналар ишлаб чиқарилади.

ЯНГИ ФАБРИКА

Республика маиший хизмат кўрсатиш министрлигига қарашли янги «Ремточмех» фабрикаси қурилиши тугалланди.

ГАЗ ҚУВУРЛАРИ ЕТҚИЗИЛДИ

«Главташкентстрой»нинг 9-қурилиш тресги коллективи «Ташсантехгазмонтаж» тресги монтажчилари билан ҳамкорликда пойтахтимиз кўчаларига яна 34 километр газ қувурлари етқиздилар.

КЕНГ ЭКРАНЛИ

Чилонзорликлар яқин кунларда яна бир кенг экранли кинотеатрга эга бўладилар. 153-қурилиш тресги бинокорлари пардозлаш ишларини тугатдилар. Кинозал 820 томошабинга мўлжалланган.

БОЛАЛАР УЧУН

«Главташкентстрой»га қарашли қурилиш трестларининг бинокорлари «Қурувчилар куни» байрамини кутиб олишга ҳозирлик кўрмоқдалар. Улар йил бошидан бери пойтахт аҳолисига икки поликлиника, 3208 ўринли мактаб, 2380 ўринли болалар боғчаси ва яслиси биноларини қуриб бердилар.

М. СУЛТОНОВ,
Бинокор инженер.

АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ ВА КИБЕРНЕТИКА

Ўзбекистон халқ хўжалигининг узвий тармоғи бўлган автотранспорт ҳам беш йилликда барқ уриб ривожланмоқда. Шу давр мобайнида республика автотранспортида юк обороти 1.9 марта, пассажир ташиш 2 марта кўпаяди. Ана шу катта вазифаларга мувофиқ тарзда автомобиль парки ҳам кенгаяди. Унинг структурасида ҳам тубли ўзгаришлар рўй беради. Транспорт алоқалари кучаяди. Шу боисдан ҳам автотранспорт ишини планлаштириш ва бошқариш ҳам мураккаблашиб бораверади. Кўпдан-кўп юклар ва йўловчиларни автотранспорт ёрдамида кам маблағ сарфлаб, вақтида ташиш учун ички резервларни қидириб топиш, автотранспорт ишини энг мақбул тарзда планлаштириш ва бошқариш лозим. Халқ хўжалигининг ҳозирги тараққиёт босқичида бу вазифаларни кибернетик усуллар ва воситаларни қўлланмасдан туриб бажариб бўлмайди.

Шуни таъкидлаш керакки, ҳозирги вақтда республика автотранспорти ишини планлаштириш ва уни бошқаришда **кибернетик усуллар ва электрон ҳисоблаш машиналаридан қониқарсиз фойдаланилмоқда.** Автотранспорт ишида жиддий камчиликлар рўй бераётганлигининг боиси шундадир. Транспорт харажатларини анча камайтириш имкони бўла туриб, биз буни қила олмаётирмиз, автомобиль транспортидан рационал фойдаланилаётгани йўқ. Юк ташиш таннархи анча баланд. Баъзи мисолларга мурожаат қилайлик: юк автомобиль транспорти корхоналарида машиналарнинг 40 фоизи техникавий ва ташкилий сабабларга кўра гаражларда бекор туриб-ди. Автомобиллар масофанинг деярли ярмини юксиз босиб ўтади. 1967 йилда Автомобиль транспорти ва Тош йўллар министрлиги бўйича автомобилда юк ташиш таннархи 1,2 миллион сўм қимматлашиб кетди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Кибернетика институтининг автотранспортни бошқаришнинг автоматлашган системалари лабораториясида ўтказилган тадқиқотлар шуни кўрсатмоқдаки, республика автомобиль транспорти ишида математик усуллар ва электрон-ҳисоблаш техникаси жуда ҳам қўл келади. Электрон-ҳисоблаш машиналари ёрдамида автотранспорт ишини оптимал планлаштириш, янги автопаркларни жойлаштириш масалаларини; республика территориясида ремонт корхоналари, техника қарови станцияларини қаерларда қуриш масаласини осон ҳал этса бўлади. Шунингдек, автопарк структурасини белгилаш, автотранспорт ишига оид ҳужжатларни автоматик қайта ишлаш, моддий-техника таъминотини рационал уюштиришда ҳам бу усуллардан фойдаланиш мумкин.

Автотранспортда иқтисодий-математик усуллар ва электрон ҳисоблаш машиналаридан фойдаланиш планнинг энг мақбул вариантини ишлаб чиқишга, план-иқтисодий ҳисоб-китобларини тез ва аниқлик билан бажаришга имкон беради. планлаштириш ва бошқаришнинг илмий савиясини кўтаради ва шу негизда автотранспорт ишининг техникавий ва иқтисодий кўрсаткичларини яхшилашда дастур бўлади.

Маълумки, республика территориясида юк жўнатадиган ва юк оладиган минг-минглаб ташкилотлар бор. Юк ташишнинг оптимал схемаларини ишлаб чиқиш энг зарурини танлаб олиш осон иш эмас. Масалан, агар республикамиздаги бир шаҳарда уч ғишт заводи ва уч қурилиш объекти бор деб фараз қилсак, юк ташишнинг 90 та маршрути бўлади. Агар 4 ғишт заводи ва 4 та қурилиш объекти бўлса, вариантлар ёки маршрутлар сони 6256 тага етади. 5 завод ва 8 та қурилиш объекти бўлса, вариантлар сони миллиардга яқинлашади. Демак, энг мақбул юк ташиш йўлини қўлда ҳисоблаб чиқиш амалий жиҳатдан жуда оғир иш бўлур эди. Бундан келиб чиқадиган хулоса шуки, ҳозир республикада кўп юк ташиш иқтисодий жиҳатдан энг маъқул бўлган йўсинда олиб борилаётгани йўқ. Шу сабабли ҳам халқ хўжалиги юкларини ташишда ортиқча сарф-харажатларга йўл қўйилмоқда.

Электрон-ҳисоблаш машиналарида тажриба тариқасида бажарилган ишлар шуни кўрсатдики, фақат Тошкент шаҳрининг ўзида товар бетонни темир бетон буюмлари заводларидан қурилиш объектларига ташишнинг оптимал планлари тузилиб, амалга оширилганида юк ташиш масофаси 20 процентга қисқарган бўларди.

Лўнда қилиб айтганимизда, **Тошкент шаҳри бўйича товар-бетон, қоришма ва инерт материаллар оптимал планлар асосида ташилса, йилига 1 миллион сўмни тежаб қолиш мумкин.**

Ҳозирги вақтда республика автотранспортида автомобилнинг қатновидан фойдаланиш коэффициенти 0,52 дан ортмайди. Бунинг маънини чақсак, шу нарса аён бўладики, автомобиллар бир манзилга юк билан борадику, лекин у ердан бўш қайтиб келади. Агар биз автомобиль транспорти ишини электрон-ҳисоблаш машиналари ёрдамида планлаштирсак, қатновдан фойдаланиш коэффициенти 0,75 га кўтарилиши мумкин.

Республика автотранспорти олдида кибернетика усуллари ва воситаларини қўлланиб, ҳал этилиши лозим бўлган бир қанча муҳим халқ хўжалиги масалалари турибди. Булар қаторига юк ва пассажир автотранспорти ишини планлаштириш ва бошқариш, моддий-техника таъминоти, ҳисоб-китоб ва автотранспорт корхоналари ишини бошқаришни автоматлаштириш ва бошқа бир талай масалалар киради. Бу масалаларни ҳал этмоқ учун иқтисодий-математик усуллар ва моделлар, алгоритм ва программалар комплексини ишлаб чиқиш зарур, техника базасини вужудга келтириш, юқори малакали математиклар, иқтисодчилар, инженерлар, программаловчилар тайёрлаш лозим. **Кибернетика институти ҳамда автотранспорт ва тош йўллар министрлигининг ҳисоблаш марказини янги машиналар билан таъминлаш, штатини кенгайтириш зарур.**

З. АБРОРОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Кибернетика институтининг катта илмий ходими, иқтисод фанлари кандидати.

ФОТОЛАВҲАЛАР

Чирчиқдаги қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинатида У. Турҳонов сингари пешқадам ишчилар кўп. Ўртоқ Турҳонов беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришга бел боғлаб, ускуналарни ремонт қилишда жонбозлик кўрсатиб ишламоқда. (Юқоридаги сурат) Тошкентдаги 10-автомобиль ремонти заводининг ёш ишчиси Азиз Абдуэминов кекса усталардан таълим олиб, ишга анча қўли келиб қолди. Устоз кўрган ишчи смена топшириқларини ортиғи билан адо этмоқда. (Пастдаги сурат).

М. Тўйчиев ва М. Нуритдинов фотолари.

БИР КОРХОНАГА ИККИ ДИРЕКТОР

Маълумки, қадимий Хива заповедник шаҳар деб эълон қилинди. Бу ерга мамлакатнинг турли бурчакларидан, чет эллардан кўп сайёҳлар келиб, тарихий архитектура ёдгорликларини кўздан кечиришяпти.

Хоразм меъморлик санъати намуналарини, халқнинг ақл-заковати билан барпо этилган ноёб обидаларни қайта тиклаш ва сақлаш ишига давлат каттагина маблағ сарфлаб келмоқда. Хивада махсус илмий реставрация-ишлаб чиқариш устахонаси ташкил қилинганлиги сўзимизнинг далили бўла олади.

Тўғри, устахона бинокорлари ёдгорликларни қайта тиклаш борасида дастлабки ишларни бошлаб юборишди. Аммо, ремонт ва тиклаш ишларининг кўлами ва суръати мавжуд имкониятлар даражасида эмас. Нега?

Аввало шуни айтиш керакки, устахона ишини ташкил қиладиган раҳбар масаласи ҳал бўлмаган. Бу масала юзасидан май ойидан буён сансалорлик ва қоғозбозлик давом этяпти.

Воқеа қуйидагича: устахонанинг собиқ директори вафот этгач, архитектор Абдулла Полвонов вақтинча директор вазифасини бажариб турди. Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги қошидаги моддий-маданий ёдгорликларни сақлаш ва музейлар бош бошқармаси бошлиғи П. Зоҳидов буйруғига асосан Абдулла Полвонов устахонага директор қилиб тайинланди.

Хива район партия комитети бош бошқарманинг бу буйруғига қатъий эътироз билдирди. Абдулла Полвонов директорлик лавозимига лаёқатсиз эканлиги, илгари ҳиёнат қилгани учун қамалганлиги, ҳозир ҳам мансабни суиистеъмол қилиб, давлат маблағини талон-торож қилаётганлиги райком томонидан бошқармага маълум қилинди. Район партия комитети устахона директорлиги вазифасига тажрибали мутахассис, КПСС аъзоси Шавкат Раҳимбоевни тавсия этди ва тасдиқлади. Лекин, Раҳимбоев номзоди бош бошқарма раҳбарларига маъқул бўлмади. «Сиз Хивага қайтаверинг, директорликка тайинланган буйруқни уч кундан сўнг юборамиз» деб уни алдаб жўнатишди. Афсуски, ҳануз буйруқ келмади.

Райком Ўзбекистон ССР Маданият министри номига телеграмма йўллаб, можарони ҳал этишда ёрдам сўради. Қониқарли жавоб олинди: министрлик Шавкат Раҳимбоевни устахона директори вазифасига тайинлашга розилик берди. Бироқ, министрликка қарашли бош бошқарма раҳбарлари ўз сўзларида оёқ тираб туриб олишди.

Шундай қилиб, Хивадаги устахонада бирданига икки директор пайдо бўлди: Абдулла Полвонов бош бошқарма номидан, Шавкат Раҳимбоев райком томонидан ваколатли. Маошни эса Полвонов оляпти.

Моддий-маданий ёдгорликларни сақлаш ва музейлар бош бошқармаси бошлиғи П. Зоҳидов райком фикри билан ҳисоблашмай ходим тайинлашда ўзбошимчалик қилганлиги нотўғри хатти-ҳаракат эмасмикин? Бош бошқарма бошлиғи республика маданият министрлиги розилигини ҳам инобатга олмаётганлиги ажабланарли ҳолдир.

Хулласикалом, райком, бошқарма ва министрлик ўртасида ёзишма, машмаша ҳануз давом этяпти. Устахонанинг ҳақиқий директори ким эканлиги муаммо. Бу ҳол ишга салбий таъсир этяпти, холос. Қоғозбозлик токайгача давом этаркан?

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН МАНЗАРАЛАРИ МОСКВАДА

«Рассом Чепраковнинг асарлари ҳаётни ҳаққоний акс эттиради, киши қалбида ёрқин ҳис-туйғулар уйғотади. Биз бу расмлардан ғоят завқландик.

Ажаристонлик бир гуруҳ муаллимлар.

Ҳаётни севаман, қадрлайман. Ўзбекистонда яшовчи истеъдодли рассом Чепраков асарларини кўрганда шундай дегим келади. Унинг расмларида шу ўлканинг ажойиб табиати, кишилар ҳаёти, маиший турмуши равшан акс этган.

Ленинградлик инженер К. ВАСИЛЬЕВ.

Ўзбекистонлик рассомнинг бу асарларида яхлитлик, ғоявий аниқлик, дунёни нозик идрок қилиш, ўзига хос талқин сезилиб туради. Айниқса, «Ўзбек эли инъомлари» туркуми шу жиҳатдан эътиборга лойиқдир.

Москвалик рассом В. БАСОВ.

СССР Рассомлар союзи залларида намойиш қилинаётган Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби К. Чепраков асарлари кўргазмаси дафтарида ана шундай сўзларни ўқиймиз. Бу ерда рассомнинг 800 га яқин акварель ва тасвирий расмлари қўйилган.

Айниқса, рассомнинг «Ўзбек эли инъомлари» туркумига кирган «Пахта», «Олмалар», «Қовунлар», «Ғалла» каби расмлари москваликларда катта қизиқиш уйғотмоқда. Рассом бу суратларида гўё томошабинларни Ўзбекистон бўйлаб, уни қир, дала, ўтлоқлари бўйлаб саёҳатга таклиф қилгандай туюлади.

Москвадаги бу кўргазма рассом Чепраковнинг туғилганига 60 йил ва ижодий фаолиятига 35 йил тўлган кунларда ўтказиляпти. Шу айёмда биз ҳам, санъаткорга янги ижодий муваффақиятлар тилаймиз ва ундан Ўзбекистоннинг турли манзараларини, гўзалликларини акс эттирувчи янги асарлар кутамиз.

М. БОБОХОНОВ.
Москва.

Пропагандистларга ёрдам

ЛЕНИН ВА МАДАНИЙ МЕРОС

В. И. Ленин Октябрь революциясидан илгари социалистик маданият, шунингдек социалистик революцияни маданий меросга муносабатининг назарий проблемаларини ишлаб чиққан эди. У социализмда маданий меросга муносабат масаласи янги социалистик маданият яратишнинг таркибий қисмидир, бусиз маданий революцияни амалга ошириш мумкин эмас деб уқтирган эди.

Дарҳақиқат, инсоният ижтимоий прогресс зинапоясидан кўтарилар, бир формациядан иккинчисига ўтар экан, ҳар доим ўзининг маданиятини янгидан яратмаган, балки, ўтган даврда гуллаган барча прогрессив, ижобий ютуқлардан фойдаланган. Антик санъати Уйғониш даври санъати ривожланмаганидек, классик Ньютон физикасисиз нисбийлик назарияси бўлмаганидек, ҳар бир янги маданият ҳам ўтмиш мероснинг прогрессив томонлари ўзагида мукаммаллашади, ривож топади. Социалистик маданият ҳам қуруқ, бўш ерда қурилмади, балки кўп асрлар давомида инсоният яратган бойликлар замирида вужудга келди. Ижтимоий прогрессда ҳар қандай туртки, ҳатто, ҳалокат юз бермасин, барибир ҳар бир янги формация у ёки бу формада ўзидан олдин ўтган даврнинг маданий ютуқларидан фойдаланади. Маданият қандай вайрон қилинмасин, уни тарихий турмушдан ўчириб ташлаш мумкин эмас, деган эди В. И. Ленин; уни тиклаш қийин бўлади, аммо ҳеч қандай вайронлик бу маданиятни ҳеч вақт бутунлай йўқ қилиб юбора олмайди.

Доҳиймиз ана шу асосда социализмнинг маданий меросга муносабати масаласини ҳал қилган эди: «... яксон қилинган капитализмдан кишининг қорни тўқ бўлмайди. Капитализм мерос қилиб қолдирган бутун маданиятни олиш ва ана шунинг ўзидан социализм қурмоқ керак. Бутун фанни, техникани, бутун билимларни, санъатни олиш керак. Бусиз биз коммунистик жамият ҳаётини қура олмаймиз». Чунки, фақат пролетариатгина инсониятнинг капиталистик жамият, помешчиклар жамияти, чиновниклар жамияти зулми остида яратилган бутун билим запасларининг қонуний вориси бўлолади.

Социалистик маданиятни ривожлантириш бир-бирига боғлиқ бўлган икки томондан, биринчидан, ўтмиш авлод тўплаган маданий ютуқлардан фойдаланишдан, иккинчидан, бу маданий ютуқларни танқидий анализ қилиш ва уни ижодий қайта ишлашдан иборат. Ёки, В. И. Ленин таъбири билан айтганда, коммунизм маданиятини яратиш процесси диалектик бўлмоғи лозим, яъни янги маданият эски маданиятдан тубдан фарқ қилмоғи, шу билан бирга бу маданият эскининг негизида, унинг барча ютуқларини ўзига сингдирган бўлмоғи лозим.

В. И. Ленин маданий мерос проблемасини назарий ҳал қилибгина қолмасдан, уни амалга ошириш тадбирларини ҳам ишлаб чиққан эди. Совет ҳокимиятининг дастлабки кунлариданоқ унинг таклифи ва шахсан иштироки билан бир қатор декретлар қабул қилинди. Масалан, подшо ва унинг лаганбардорлари шарафига ўрнатилган ҳайкалларни олиб ташлаб, улар ўрнига К. Маркс, Ф. Энгельс, Плеханов, Герцен, Огарев ҳамда бошқаларнинг ҳайкаллари ва бюстларини ўрнатиш ҳақида Кремлни реставрация қилиш ҳақида, йирик шаҳарлардаги рус ва Ғарбий Европа мамлакатлари тасвирий санъатининг ноёб намуналарини ҳисобга олиш ва уларни давлат музейларига топшириш ҳақидаги декретларга қўл қўйди.

В. И. Ленин эски интеллигенция кадрларидан пролетариат манфаати йўлида фойдаланишга катта эътибор берди. Бу социалистик революция олдида турган энг муҳим, энг мураккаб ва нозик вазифалардан бири эди. Чунки, бутун техника, маданият билимлари запаси буржуа мутахассисларида бўлиб, уларнинг кўпчилиги Совет ҳокимиятини тан олмас эди. Шу боисдан В. И. Ленин уларга шундай самимий ўртоқларча шароит яратиш керакки, токи, улар ишчи-деҳқонлар ҳокимиятига ўтсинлар ва улар фойдасига ишласинлар, деган эди.

В. И. Ленин томонидан ишлаб чиқилган ва унинг актив иштирокида амалга оширилган маданий меросдан фойдаланиш ҳақидаги сиёсат Совет ҳокимиятининг биринчи кунлариданоқ бир-бирига қарама-қарши икки оқим қаршилигига учради. Биринчи оқим, ўтмиш маданиятини бутунлай инкор этган ҳолда, «соф пролетар маданияти» яратиш, назариясини кўтариб чиқди, иккинчиси буржуа маданияти билан социалистик маданият ўртасидаги фарқни ажрата олмай, «ягона оқим» назариясини пеш қилиб, эксплуатацияга асосланган жамиятдаги ҳар бир миллий маданиятда икки маданият мавжудлиги тўғрисидаги ленинча таърифни инкор қилди. Ўтмиш маданиятига нигилистларча муносабатда бўлган пролеткультчилар таъсири баъзи ишчи табақалар ўртасида ёйилган бўлса, «ягона оқим» тарафдорлари интеллигенция орасида мавжуд эди. Пролеткультчилар «фалсафа»си кенг оммани маданиятсизликка чақирса, «ягона оқим»чилар оммани маданий меросдан кўр-кўрона фойдаланишга даъват этарди.

Маданий меросга нигилистик муносабатда бўлган «Пролеткульт» ташкилотининг раҳбарлари, «соф» пролетар маданияти яратамиз, классик мерос меҳнаткаш омма учун «фойдасиз», балки «зарарли» деб вайсаб, асрлар давомида яратилган барча моддий ва маънавий меросларнинг ҳаммасини «тарих ахлатхона»сига ташлашга, Москвадаги Кичик ва Бадиий театрларини ёпиш, музейлардан антик дунё ёдгорликларини олиб ташлашга уриндилар. «Риголетто» операсидаги герцог қўшиғида, Кармен ариясида буржуа қарашлари пропаганда қилинади, деб даъво қилдилар.

Революция ғалабасидан кейинги дастлабки даврда Ўзбекистонда ҳам маданий меросга нотўғри қарашлар бўлган эди. Бу маҳаллий нигилистларнинг гапига қулоқ солинганда, шох вазири бўлганлиги учун Алишер Навоийнинг умумбашарий ғоялар илгари сурилган асарлари ўқилмаслиги, Бобир шох бўлганлиги учун унинг ўйноқи ғазаллари қўшиқ қилиб куйланмаслиги лозим эди.

Янгийўл районидаги «Интернационал» колхозида силос бостириш қизғин тус олдириб юборилди. Хўжаликда буйил 1400 тонна ширали озуқа тайёрлаш мўлжалланмоқда. Суратда: силосни шиббалаш пайти.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

СУВ—ҒЎЗАГА ДАРМОН

МЕРОС

Назарали Ниёзов номли колхозни тажрибакор сувчилар мактаби деб аташади. Бу бежиз эмас. Марҳум сувчи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Назарали Ниёзов шу хўжаликда ишлаб, бутун онгли ҳаётини ўз сув билан катта майдонлардаги экинларни қондириб суғориш услубини ишлаб чиқишга бахш этди. Ота ижод этган — ғўзани най усулида суғориш, эгат бошига чим, қоғоз босиб суғориш, эгат оралатиб сув тараш ва бошқа усуллар ҳамон пахтакор хўжаликларда кенг қўлланяпти. Барча соҳаларда бўлгани каби экинларни суғоришда ҳам эски ва янги усул ўртасида қизғин кураш кетиб, янгилик ғалаба қозонди. Ота яратган усуллар замирида ташкил топган сувчилик мактаби деҳқончилик маданиятини юксалтиришда катта дастуруламал бўлаётир. Колхоз сувчилари отадан қолган бой меросни такомиллаштириш йўлида қизғин иш олиб бормоқдалар.

БОБО КАСБ

Назарали ота бетоб ётган кунларининг бирида невараси Ғанибой Ниёзовни ҳузурига чақиртирди ва қадрдон кетмонини унинг елкасига ташлаб, сувчилик касбини шарафлашни васият қилди. Мана, йигирма йилдирки, Ғанибой бобо изидан бориб, сувчилар отрядига командирлик қиляпти, кўплаб шогирдлар тайёрлаяпти. Исҳоқ Мадёров, Холдор Бойқўзиев, Аҳмаджон Хомидов, Эргаш Темиров, Қўйлибой Уришов, Холматжон Насивалиев каби уста сувчилар ота мактабида таълим олган деҳқонлардир.

— Колхозимизда сувчилар сони эллик кишидан камаймайди. — ҳикоя қилади правление раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Фозилжон Мадалиев, — улар олдин шогирд эди, энди устоз бўлиб қолди. Ҳосилнинг тақдирини ана шу устозлар билан шогирдлар ҳал қилади. Кўп жойларда сувчиликка звено бошлиқлари қўйилган. Бу жуда тўғри. Звено бошлиғи ернинг баланд-пасти, нишоби, сувга бўлган талаби, сизот сувнинг жойланиши, тупроқ қатламига нам тепишини яхши билади. Сувчилар ўртасида мусобақа ташкил қилдик. Бир кеча-кундузда бир-бир ярим гектар майдондаги ғўзани қондириб суғорган, сув исрофгарчилигига йўл қўймаган кишилар рағбатлантирилади. Ҳозирги иссиқ кунларда бундан кўп норма белгилаб бўлмайди. Сувчининг иши оз бўлсин-у соз бўлсин. Шунда бобо касбини улуғлаган бўлади.

ТОМЧИ СУВ

Ғанибой Ниёзов сувчилик қилаётган 3- участканинг 8-звеносида бўлдик. Ғўзанинг бўйи бир метр келади. Ён шохлари бир-бирига киришиб кетибди. Ҳар туп ғўзада ўртача 8-10 кўсак бор. Шона, гуллар кўзни қамаштиради. Ғанибой елкасида кетмон билан эгат оралаб сув кечиб келяпти. Ҳайрон бўлдик. Сувчининг эгатма-эгат юриши шартми, юқоридан сув тараб қўйса бўлди-да, деган маънода гап қотдик Фозилжон акага. Ғанибой истеҳзоли кулиб қўйди, раисга маъноли қараб олгач, гап қотди.

— Айрим деҳқонларнинг панд еб қолиш боиси шунда, — деди у кетмони билан пайровни тўғрилаётиб, — эгат бошидан сув очади-да охирида оқавасини кутиб ўтиради. Бу мутлақо хато. Ҳозир ғўзанинг ҳосил шохлари бир-бирига кириб кетди. Эгат бошидан тўғри оққан сув ўртага етганда кўлхоб ҳосил қилиши, анчагина майдондаги ўсимликни эзиб оқпалакка айлантириши ёки ғовлатиб юбориши мумкин. Бир қисм ғўза эса сув нишобга оққанлиги сабабли сув ичмай қовжирайди, камҳосил бўлиб қолади. Сувчининг бепарволиги оқибатида ўз «иши»ни бажариб бўлган сув эгат охирида тўғри оқиб чиқиши мумкин. Юқоридан қаралганда бундай аҳволни кўриб ёки сезиб бўлмайди. Шу сабабли сувчи эгатма-эгат оралаб сувнинг равон оқишини кузатиб бориши керак.

Баҳорда об-ҳаво ноқулай келиши туфайли айрим хўжаликларда қайта-қайта чигит экилди. Назарали Ниёзов номли колхозда ҳам айнан шундай кўнгилсиз воқеа юз берди. Табиий офат анчагина майдондаги мурғак ғўзаларни яксон қилиб кетди.

— Колхознинг ғўзаси уч хил, — суҳбатга аралашди район қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Камол ака Азимов. — Дўлдан қолган ғўзалар ғуж-ғуж ҳосил тўплади, ҳар туп ғўзада кутилганча гул, шона, кўсак бор. Оласига қўлда экилганларининг биринчи ярусида 3-4 кўсак кўриш мумкин. Қолган ярусларда шона гулга, гул кўсакка айланяпти. Дўлдан кейин экилганлари қийғос гулга кирди. Лекин ғўза соғлом, кўчат бор. Астойдил меҳнат қилинса, август ойининг охиригача ҳамма майдонларда яна икки комплекс парвариш ўтказилса, 35 центнерли ҳосил маррасини эгаллаш мумкин.

Бошқарма бошлиғи агроном Камол ака август ойида ғўзани суғориш масаласига тўхталди.

— Юқорида айтилганидек, — сўзини давом эттирди у, — дастлабки ғўзалар ерга чуқур илдиз отгани учун унча чанқамаса-да, оласига ва дўлдан кейин экилган ғўзаларнинг илдизи калталик қилиб тупроқнинг қуйи қатламидаги намдан яхши баҳраманд бўлолмаяпти. Ўсимлик ёш, бунинг устига ҳарорат кўтарияпти, иссиқда сув тез буғланиб кетяпти. Шунинг учун ғўзанинг сувга бўлган талаби ортяпти. Масаланинг яна бир нозик томони бор. — илова қилди суҳбатдошимиз, — шу кунларда ғўза турлича жараёнларни бошдан кечиряпти: ҳосил тўплаяпти, уни тўкилишдан сақлашга уриняпти, шонани гулга, гулни кўсакка айлантириб, кўсакнинг салмоғини оширяпти. Бундай паллада ўсимлик сувга айниқса ўч бўлади. Шу сабабли суғоришни кеча-кундуз давом эттириш керак.

Колхоз далаларини кездик, миришкор сувчилар билан суҳбатлашдик. Уларнинг жазирама кунлардаги меҳнатига қойил қолдик. Томчи сувни томчи қонга тенг кўриб экин суғоряпти, азаматлар.

ТУНГИ ЧИРОҚЛАР

Тунда сув талаб қайси пайкалга қарасангиз, милт-милт ёнаётган тошфонарларга кўзингиз тушади. Эллик тўрт сувчи ғўзаларни қондириб суғоряпти, шогирдлар уларга кўмаклашяпти. Правление ва партия бюроси аъзоларининг қўлида ҳам тошфонарь, пайкалма-пайкал кезиб юришибди. Активлар тунда сувнинг равон оқаётганини назорат қиляпти, ариқлар, лабгардонлар, тўғонларга кўз-қулоқ бўлиб турибди. Мақсад — бирор жойдан сув уриб кетмасин. Бирор кўнгилсиз воқеа юз берса борми, ҳам сув исроф бўлади, ҳам ғўзани пайхон қилади. Қолаверса, камчиликнинг олди олингунича, чанқоқ ғўзалар ҳосилини ташлаб юборади. Бунга йўл қўйиш мумкин эмас. Шунинг учун сувчининг ёрдамчисидан тортиб колхоз ва район раҳбарларигача сув масаласи билан шуғулланаётирлар.

Ярим кечада Аҳмадали Бобоев участкасининг дала шийпонига район партия комитетининг биринчи секретари Акром ака Алимов келди. У дала айланиб юрган бўлса керак, кийим-боши чанг, юзлари ҳорғин. Аммо ҳорғинлик замирида партия раҳбар ходимига хос салоҳият, одамларга меҳрибонлик нишоналари бўртиб турибди. У шийпонда бир оз бўлгач, пайкал томон юрди, сувчилар билан суҳбатлашди, ширин сўзлар билан тунги чироқ эгаларининг кўнглини кўтарди. Меҳнат аҳлига маданий-маиший шароит яратиш масаласи билан қизиқди.

— Ўтган куни колхозчиларнинг умумий мажлисини ўтказдик, — гап қотди раис, — шунда август ойида ишлаётган тунги сувчиларнинг асосий маошига 20 процент қўшимча ҳақ беришга қарор қилдик.

— Жуда тўғри қилибсизлар, — маъқуллади секретарь, — тунда сув тутиш — қаҳрамонлик. Энди сувчиларнинг сонини ҳам кўпайтиринглар. Август ойида сумбула сувига қонмаган бирор туп ғўза қолмасин.

Секретарь етилган ерларни қотириб қўймай культивация ўтказиш, зарур топилган майдонлардаги ғўзаларни такрор чеканка қилиш, бачки шохларни қирқиб ташлаш, камҳосилли ғўзаларга «шарбат» бериш ҳақида гап қотди. Машинага ўтираётиб колхозчиларни иссиқ овқат ва чой билан мунтазам таъминлаб туриш заруриятини уқтирди...

* * *

Шу кунларда Янгийўл районидаги Назарали Ниёзов номли колхозда бўлган киши гектаридан 35 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтариш иштиёқида пешана тери тўкиб, меҳнат қилаётган колхозчи-механизаторлар, ҳусусан сувчиларнинг яратувчилик меҳнатига таҳсин ўқийди. Ҳосилингиз сувдек сероб, умрингиз сув йўлидек узун бўлсин, дейди.

М. НАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.
Тошкент области.

Янгиликлар, ХУШХАБАРЛАР

* Калинин районидаги Навоий номли колхозда туғруқхонаси ва болалар бўлими бўлган 50 ўринли касалхона, 150 болага мўлжалланган болалар боғчаси, янги чойхона ишга туширилди. Колхоз посёлкасида 40 та уй-жой биноси битай деб қолди, яна молхона ва сабзавот омбори қурилмоқда. Колхоз правлениеси янги қурилишлар учун 400 минг сўмдан кўпроқ маблағ ажратди.

* Самарқанддаги «Урок ва Болга» консерва заводида республикада биринчи марта конвейер усулида томат олинмоқда. Корхона ҳар соатда тайёр маҳсулот омборига 20 минг банкадан кўпроқ паста жўнатмоқда. Бу илгаригига қараганда 3 баравар кўп.

* Ҳар бир йирик қишлоқ маиший хизмат кўрсатадиган ўз комбинатига эга бўлиши лозим. Андижон колхозлари ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш област бошқармаси ана шундай қарор қилдилар. Областдаги 20 га яқин колхоз ва совхоз ҳозир ўз маблағлари ҳисобига маиший хизмат комбинатлари қурмоқда.

* Ўзбекистондаги кўпгина мактабларнинг ўқувчи ўғил ва қизлари Тошкент «Юлдуз» фирмасида тайёрланган ўқувчилар формасини кийиб юрдилар. Корхона коллективи янги ўқув йили арафасида қарийб 160 мингта жун костюмча ва шойи кўйлакчалар тикиб чиқаради. Бу эса ўтган йилнинг шу давридагига қараганда 1,5 баравар кўпдир.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР СОЮЗИДА

Ўзбекистон журналистлар союзи правлениесининг президиуми ўзининг навбатдаги мажлисида Қорақалпоғистон журналистларининг IV съездини ўтказишга, Осиё ва Африка мамлакатлари кинофильмларининг халқаро фестивалини ўтказишга тайёргарлик ишлари қандай бораётганлиги ҳақидаги, Осиё ва Африка ёзувчилари Тошкент конференциясининг ўн йиллигига бағишланган симпозиум ишида республика журналистларининг иштироки тўғрисидаги ва бошқа масалаларни муҳокама қилди. (ЎзТАГ).

МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНЛАРИ ТЎҒРИСИДА ОЧЕРКЛАР

«Ўзбекистон» нашриёти «Қаҳрамоннома» деган очерклар тўпламини нашр этди. Бу очеркларда республика саноати, транспорти ва қишлоқ хўжалигидаги донгдор кишилар тўғрисида ҳикоя қилинади.

Тўпламда чирчиқлик химик Омон Илёсов, илғор механизаторлар, Ленин мукофоти лауреатлари Турсуной Охунова ва Жавот Кўчиев ҳақида, шунингдек ишчилар синфи, колхозчи деҳқонлар ва меҳнаткаш интеллигенциянинг ҳаёт йўли барча кишилар учун намуна бўлиб хизмат қиладиган бошқа муносиб намояндалари тўғрисида очерклар бор. Етакчи ёзувчилар, журналистлар очеркларнинг авторларидир. (ЎзТАГ).

Маҳаллий Советлар иш тажрибасидан

ЧИНАКАМ ГУЛШАН

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг илғор қишлоқ Советлари тўғрисидаги қарорида Ғузор районидаги Гулшан қишлоқ Советининг намунали иши ҳам қайд этилган. Қишлоқ Совети ижроия комитети юбилей йилида хўжалик ҳамда маданий қурилиш соҳасида эришган муваффақияти учун кажовали мотоцикл ва пул мукофоти олди. Қишлоқ Совети ходимлари, кўп сонли депутатлари ўзларининг ишларига юксак баҳо берилганлиги ва тақдирланганлиги учун беҳад қувондилар. Ютуқларни амалий иш билан мустаҳкамлаш, оммавий-ташкилий ишларни янада кучайтириш учун кураш бошладилар.

Мазкур қишлоқ Совети фаолиятидаги намунали ишлар нималардан иборат? Аввало шуни айтиш керакки, қишлоқ Совети ижроия комитетига кўп йиллардан буён Абдулла Раҳматиллаев раислик қилади. У талабчан, топширилган вазифанинг нақадар масъулиятли эканлигини чуқур ҳис этадиган, кишиларга меҳрибонлиги, одамохунлиги ва сезгирлиги туфайли обрў ва ҳурмат қозонган киши. У қишлоқ Совети ишини миридан-сиригача билади. Оммавий-ташкилий ишларни олиб бориш, депутатларнинг сайловчилар билан алоқани ишлаб чиқаришдаги авангардлигини ошириш, қарорларнинг ижроси учун тинмай кураш олиб боришда катта ташкилотчилик кўрсатмоқда.

Партия ва ҳукуматимиз меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советларининг ишини яхшилаш уларнинг ҳуқуқ ва ваколатларини кучайтириш соҳасида катта тадбирларни амалга оширмоқдалар. Айниқса, КПСС Марказий Комитетининг бундан бир йил муқаддам «Меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советларининг ишини яхшилаш тўғрисида» чиқарган қарори катта аҳамиятга эга бўлди.

Гулшан қишлоқ Советида ҳам ушбу қарорни тўла-тўкис амалга ошириш учун жиддий ишга киришилди. Бу масала қишлоқ Советининг сессиясида атрофлича муҳокама қилинди. Депутатлар қишлоқ Совети ишини яхшилашга қаратилган қатор таклиф ва мулоҳазаларни ўртага ташладилар. Ушбу қарорни амалга ошириш юзасидан тадбир тузиб чиқилди. Қишлоқ Совети ижроия комитети, доимий комиссиялар, депутатларнинг фаолияти активлаштирилди. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш, ободончилик масалалари билан чуқурроқ шуғулланадиган бўлиб қолишди.

Қишлоқ Совети сессиялари, ижроком ва доимий комиссияларнинг мажлислари белгиланган муддатларда системали ўтиб туради. Ўтган йили қишлоқ Советининг олти марта сессияси ўтказилди. Сессияларда мактабларни янги ўқув йилига тайёрлаш, аҳолига медицина хизмати кўрсатишнинг аҳволи, қишлоқларни ободонлаштириш, депутатларнинг ўз сайловчилари билан учрашувлари ва наказларнинг бажарилиши, техникани асраш ва уларни кузги-қишки мавсумга тахт этиш каби муҳим масалалар муҳокама қилинди. Муҳокамада депутатлар фаол қатнашдилар.

Ижроком ва доимий комиссияларнинг мажлисларида ҳам муҳим ҳаётий масалалар кўрилади ва улар юзасидан қабул қилинган қарорларнинг ижроси устидан қаттиқ назорат ўрнатилди.

Совет ишининг талабга мувофиқ қилиб ташкил этилиши кўп жиҳатдан доимий комиссияларнинг фаолиятига ҳам боғлиқ. Шунинг учун уларнинг ишига ҳам алоҳида эътибор берилмоқда. Қишлоқ Советида 11 та доимий комиссия бор. Улар Совет ишига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Айниқса, Файзи Муродов раислик қилаётган қишлоқ хўжалик доимий комиссиясининг иши намунали йўлга қўйилган. Қишлоқ Совети территориясида иккита колхоз — «Партия XXII съезди» ва К. Маркс номли хўжаликлар жойлашган. Ҳар иккала колхоз ҳам райондаги пешқадам хўжаликлардан ҳисобланади. Юбилей йилида хўжалик аъзолари катта муваффақиятларни қўлга киритдилар. Қишлоқ Совети бўйича пахта тайёрлаш йиллик плани 162, сут 106, пилла 114, дон 143, сабзавот 164, полиз маҳсулотлари тайёрлаш плани 424 процент қилиб адо этилди.

Бу йилги ишлар ҳам чакки эмас. Колхозчилар беш йилликнинг учинчи йилида янги марраларни эгаллаш учун курашмоқдалар. Улар чигит экишни анча барвақт тугаллаган эдилар. Шу кунларда ғўза парваришини ҳар қачонгидан ҳам қизитиб юбордилар. Қўзилатиш кампанияси ҳам муваффақиятли ўтказилди. Ҳар юз бош совлиқдан 110 бошдан ошириб қўзи олинди. Гўшт, сут, тухум ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришда ҳам юқори кўрсаткичларга эришилди.

Бундай ютуқларни қўлга киритишда комиссия аъзолари ва колхоз ишлаб чиқаришида ўз меҳнати билан бевосита қатнашаётган депутатларнинг ҳиссаси катта. К. Маркс номли колхознинг депутат И. Мейлиев бригадаси аъзолари ўтган йили 60 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 38 центнердан «оқ олтин» кўтардилар. Бу йил эса ҳосилдорликни гектар бошига камида 45 центнерга етказиш учун курашмоқдалар. Шунингдек, депутат Х. Бозорова бу йил ўз боқимидаги ҳар бош сигирдан камида 2 минг литрдан сут соғиб олиш учун курашмоқда. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Ободончилик, соғлиқни сақлаш, маданий-оқартув доимий комиссияларининг фаолиятлари ҳақида ҳам илиқ сўзлар айтиш мумкин. Қишлоқ Совети территориясида 35 та қишлоқ бор. Уларда 25 мингга яқин аҳоли истиқомат қилади. Қишлоқлар жамоли йил сайин очилиб, ободонлашиб бормоқда. Замонавий типдаги посёлкалар қад кўтармоқда. Кўплаб янги уй-жойлар, жамоат бинолари қурилмоқда. Фақат ўтган йилнинг ўзида кенг экранли кинотеатр, иккита мактаб, учта магазин, учта дала шийпони қурилиб, фойдаланишга топширилди. Учта қишлоқ радиолаштирилди ва электрлаштирилди. Кўчаларга ва ариқ бўйларига 80 минг тупдан ортиқ дарахт кўчатлари ўтқазилди. Ҳозир 15 та магазин, 5 та ошхона, 2 та новвойхона, мактаблар ёнида эса 6 та ошхона, 19 та буфет, 5 та клуб, 5 та кутубхона, 3 та маданий хизмат кўрсатиш павильони, 1 та касалхона ва 10 та медицина пункти меҳнаткашлар хизматида.

Депутат — халқ хизматкори. Сайловчиларнинг юксак ишончини оқлаш, улар билан мустаҳкам алоқада бўлиб вақт-вақтида ҳисоб бериб туриш ҳар бир депутатнинг муқаддас бурчидир. Қишлоқ Советининг 138 депутати бор. Уларнинг ҳаммаси шу кунгача ўз сайловчилари олдида икки мартадан ҳисоб бердилар.

Қишлоқ Совети депутатларига 139 та наказ тушган эди. Ҳозиргача бу наказларнинг кўпи амалга оширилди. Уларни амалга оширишда депутатлардан Ғани Авазов, Ўтаган Тошев, Рўзиой Бойсараева, Мурот Хўжамқуловлар алоҳида жонбозлик кўрсатдилар. Меҳнаткашлар наказлари асосида Сангишкон қишлоғи электрлаштирилди. Утари қишлоғида медицина пункти, янги магазин бинолари қурилди, йўлларга асфальт ётқизилди.

Шу кунларда қишлоқ Совети меҳнаткашлари беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажариш ва В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани ҳар қачонгидан ҳам авж олдириб юбордилар. Ўз ишининг ҳаёт талаблари даражасида ташкил этган қишлоқ Совети ва унинг кўп сонли депутатлари бундан буён ҳам ўз зиммаларига олган вазифаларни муваффақиятли адо этиш учун бутун куч ва имкониятларни ишга соладилар.

А. ЭШМУРОДОВ,
меҳнаткашлар депутатлари Қашқадарё область Совети ижроия комитетининг ташкилий бўлим мудири.

У. ИСМОИЛОВ.
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

ПАРАШЮТДА—ПОМИР ЧЎҚҚИЛАРИГА

Дунё альпинизми таoрихида янги саҳифа очилди. Икки группа совет парашютчилари жаҳоннинг энг улкан тоғ чўққиларидан бири — Ленин чўққисига қўнишди. Парашютчилар олдига денгиз сатҳидан анча баландликка қўнишдек масъулиятли вазифа қўйилган эди. Жасур парашютчи — альпинистлар бу топшириқни шараф билан бажардилар.

Таниқли спорт мастери Владимир Морозов бошчилик қилган 35 кишидан иборат биринчи группа парашютчилари Ленин чўққисининг денгиз сатҳидан 6.100 метр баландликдаги қисмига қўндилар. Жаҳон рекордчиси, халқаро классдаги спорт мастери Александр Петриченко бошчилигидаги ўн кишилик иккинчи группа 7.100 метр баландликка қўнди.

Самолёт бортидан қўниш қийин бўлган чўққиларига сакраш тажрибаси дунёда биринчи бўлиб Помир тоғининг Ленин чўққисида амалга оширилди. Совет парашютчиларининг буюк жасорати дунё альпинизмининг кенг ривожланишига йўл очиб беради. Эндиликда бахтсиз ҳодисаларга дуч келган альпинистлар парашютчилардан нажот топади. Баланд тоғ чўққиларига десант тушириш тажрибаси тоғларда қутқарув ишларига татбиқ қилинади.

Совет парашютчилари Помирда кўрсатган жасоратларини Ленин комсомолининг шонли 50 йиллигига бағишладилар.

С. САНДВАЛИЕВ.

Аниқроқ қилиб айтганда ўтмиш маданиятимизнинг барча нодир мероcлари оёқ ости қилинган бўларди. Бахтимизга яхшиямки, В. И. Ленин бор экан, маданий меросга бўлган ҳар қандай нигилистик ва догматик қарашлар ўз вақтида фош қилиб ташланди.

Социалистик маданият буржуа маданиятини инкор этади. Бу унинг ўз табиатидан, революцион хусусиятларидан келиб чиққан. Бунга қарши ўлароқ, революциянинг дастлабки даврида унинг душманлари, коммунистлар маданий бойликларни вайрон қилади, йўқ қилиб ташлайди, деб айюҳаннос солган, инсоният яратган ҳамма нарсани янада ривожлантирадиган ва бу бойликлардан меҳнаткаш омманинг фойдаланишига имкон берадиган, маданиятни энг юксак чўққига кўтарадиган кишилар фақат коммунистлар эканлигига ишонмаган эдилар. Бу гаплар бутунлай бемани эканлигини социалистик ҳаёт тўла тасдиқлади. Мамлакатимизда коммунистлар раҳбарлигида амалга оширилган маданий революция жамият маънавий қиёфасини тубдан ўзгартириб юборди. Ҳозирги кунда социалистик маданият қонуний равишда ўтмишнинг прогрессив маданий мероси хазинаси ва замонамизнинг ижобий ютуқлари билан ўсяпти ва ривожланяпти. Шунинг учун ҳам, КПСС Программасида «Коммунизм маданияти жаҳон маданияти яратган ҳамма яхши нарсаларни ўз ичига олиб ва ривожлантириб, инсониятнинг маданий тараққиётида янги олий босқич бўлади» дейилган.

Ўзбек халқи инсоният маданиятига кўплаб улуғ даҳоларни етиштириб берди, уларнинг номлари тарих зарварағида фахрли ўринни эгаллаб турибди. Машҳур рассомлар, нақкош-у меъморлар томонидан яратилган Самарқанд, Бухоро, Хива ва Қўқондаги гўзал ёдгорликлар бутун дунёни ҳайратга солиб келмоқда. Биринчи мартаба алгебрага асос солган Муҳаммад Хоразмий, ўз даврининг фанлари классификациясини тузган энциклопедист олим Абу Наср Форобий, ер планетасининг Қуёш атрофида айланишини Коперник ва Леонардо де Винчидан олдинроқ сезган Беруний, планеталарнинг астрономик жадвалини яратган Улуғбек, ўз халқининг аянчли ҳаётини яхшилаш учун адолатли шоҳ қидирган Алишер Навоий ва шунга ўхшаш улуғ кишиларнинг муборак номини биз ҳурмат билан тилга оламиз. Уларнинг ўлмас илмий-адабий меросларини ўрганмай, танқидий таҳлил қилмай туриб, шаклан миллий, мазмунан социалистик маданиятимизни яратишимиз мумкин эмас эди.

Ўзбекистонда маданий меросни ўрганиш ва ундан ижодий фойдаланишга Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати амалий ғамхўрлик қилиб келмоқда. Алишер Навоийнинг республика музейи ташкил қилиниши, маданий ёдгорликларни тиклаш ва муҳофаза қилиш республика жамиятининг тузилиши сингари тадбирлар, Гўри Амир, Шоҳи зинда каби маданий ёдгорликларнинг реставрация қилиниши маданий меросга қанчалик катта эътибор берилаётганининг яққол кўринишидир.

Улуғ мутафаккирларнинг юбилейини ўтказиш ажойиб анъанага айланиб қолганлиги ҳам маданий меросга нақадар ҳурмат билан қаралаётганлигини кўрсатади. Масалан, А. Навоий ва Ҳамзанинг адабий меросини ўрганиш комиссиялари традицион илмий конференциялар ўтказаётганлиги, у ёки бу машҳур маданият ва фан арбобининг илмий-адабий меросини ўрганиш комиссияларининг ташкил этилаётганлиги шу фикримизнинг ифодасидир.

Ярим аср мобайнида республикамизда қанчадан-қанча классикларнинг ижоди ўрганилиб, китоблар, монографиялар нашр этилиб, китобхонларга тақдим қилинмоқда. Шак-шубҳасиз, маданий меросимизни ўрганишга марксизм-ленинизмнинг маданий мерос ҳақидаги таълимоти илмий-методологик асос сифатида хизмат қилмоқда.

Ҳар бир миллатнинг маданий мероси ўзи учун қадрли ва қимматли. Лекин, ҳозирги вақтда илҳомчиси Мао Цзэ-дун группаси бўлган хунвейбинлар ҳали ўзлари ўрганишга ҳам улгура олмаган маданий ёдгорликларни йўқотмоқдалар. Улуғ шоир Цюй Юань скульптураси улоқтириб ташланди, гениал рассом Ци Байшчи мақбараси вайрон қилинди ва Совет-Хитой дўстлиги шарафига ўрнатилган монумент бузиб ташланди. Классик опера театри бўлган Пекин опера театри ёпиб қўйилди. Бутун дунёни қойил қолдирган музейлардаги ноёб тасвирий санъат мўъжизалари ёндирилмоқда. Машҳур рассомлар, ёзувчилар қувғин қилинмоқда, таҳқирланмоқда. Уларнинг кўплари ўз-ўзларини ўлдирмоқдалар. Го-Мо Жога ўхшаганлар эса ижодий ишдан бутунлай воз кечмоқдалар.

Хитой революцияси ҳамма учун музейлар, университет, мактаб ва кутубхоналар эшигини очиб қўйган бўлса, бу эшикларни «маданий революция» иштирокчилари ёпиб қўйди. Хитой Компартиясининг Мао бошлиқ группа томонидан рағбатлантирилаётган ва бевосита раҳбарлик қилинаётган бундай анархистларча ҳатти-ҳаракатда на революция бор, на маданият. Телбаларча ўтказилаётган бундай «маданий революция»нинг марксизм-ленинизм билан ҳеч қандай алоқаси йўқ, бу вандализмдан бошқа нарса эмас.

В. И. Ленин кўп марта қайд этган ва огоҳлантирган эдики, маданий меросга сўл сектантларча ва нигилистларча муносабат социализм ишига, шунингдек, кишиларнинг социализмга бўлган ишончига путур етказади. Хитойда худди шундай бўляпти. «Маданий революция» хитой халқи ва Хитой Компартиясининг катта фожиасидир.

Жаҳон реакцияси ва империалистик кучлар Хитойдаги воқеалардан ўз хурсандликларини яшираётганлари йўқ. Чунки, Хитой Компартияси Мао бошлиқ группасининг бетайин, тутруқсиз сиёсати уларга қўл келмоқда. Бироқ, халқаро коммунистик ҳаракат ўз сафларидаги ҳар қандай бузғунчиларга қарши, пролетар интернационализми асосида социалистик мамлакатлар ҳамдўстлигини, социалистик ва носоциалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партиялари ўртасидаги бирлик ва биродарликни янада мустаҳкамлаш учун, барча антиимпериалистик кучлар ҳамкорлиги учун ҳушёрлик билан кураш олиб бормоқдалар.

Партия XXIII съездида, КПСС Марказий Комитетининг апрель, июль Пленумларида кўрсатиб ўтилганидек, коммунистлар сафини янада жипслаштириш учун коммунистик ва ишчи партиялар вакилларининг 1957 ва 1960 йилги Кенгашларида ишлаб чиқилган марксча-ленинча бош йўл асосдир. Бу йўл марксизм-ленинизмнинг улуғ таълимотига ёт бўлган нигилизм, вандализм ва анархизмга қарши муросасиз кураш олиб бориш йўлидир. Ҳозирги кунда КПСС бу йўлни изчиллик билан оғишмай амалга оширмоқда.

Ф. ИСМОИЛОВ.
Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг ўқитувчиси.

МЎЛ-КЎЛ ЕМ-ХАШАК ЖАМҒАРАЙЛИК

Республика колхоз ва совхозларида дағал хашак жамғариш ва силос бостиришнинг бориши тўғрисида шу йил 5 августга бўлган.

МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — планга нисбатан тайёрланган дағал хашак; иккинчи стун — мажбуриятга нисбатан бостирилган силос.

Самарқанд	93,4	6,6
Сирдарё	90,4	24,1
Қашқадарё	90,2	36,2
Тошкент	77,2	15,6
Сурхондарё	67,6	[illegible]
Наманган	58,3	12,[illegible]
Андижон	57,4	16,[illegible]
Бухоро	43,0	7,6
Фарғона	41,7	9,2
Хоразм	41,1	—
Қорақалпоғистон АССР	31,6	[illegible]
Республика бўйича:	67,2	[illegible]

Оламда НИМА ГАП

Ё. С. Насриддинова Японияда

ТОКИО, 7 август (ТАСС). Япония парламенти вакиллар палатасининг раиси Мицудзиро Исии ва маслаҳатчилар палатасининг раиси Юдзо Сигэмунэ Японияда туристик сафарда бўлган СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддиновани бугун қабул қилдилар.

Учрашув вақтида дўстона суҳбат бўлди.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ДЕҲЛИДА

ДЕҲЛИ, 7 август. (ТАСС). Ўзбекистон ССР олий ва ўрта махсус таълим министри Т. А. Саримсоқов бошчилигидаги совет делегацияси бугун Деҳлига келди. Делегация ЮНЕСКОнинг 9 августда шу ерда очиладиган Осиё мамлакатларини ривожлантиришда техникадан фойдаланиш масаласига бағишланган конференциясида қатнашади.

ЎЗАРО ИҚТИСОДИЙ ЁРДАМ КЕНГАШИНИНГ ХРОНИКАСИ

УЛАН-БАТОР. (ТАСС). МОНЦАМЭ агентлиги хабар беради: Ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашига аъзо бўлган мамлакатлар сув хўжалиги органлари раҳбарларининг 12- мажлиси 6 августда Улан-Баторда тамом бўлди.

Мажлисда Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Монголия, Польша, Совет Иттифоқи ва Чехословакия вакиллари қатнашдилар.

Бу ерда эълон қилинган ахборотда айтилишича, ўн иккинчи мажлисда сув хўжалиги соҳасидаги илмий тадқиқот ишлари планларини мувофиқлаштиришга доир масалалар ва шу соҳадаги ҳамкорликни кенгайтиришга доир бошқа бир қанча масалалар муҳокама қилинди.

Кенгаш, дейилади ахборотда, тўла ҳамжиҳатлик, қардошларча ҳамкорлик ва дўстлик вазиятида ўтди.

ҚАСДДАН ҚИЛИНГАН ИҒВОГАРЛИК

АММОН. 7 август. (ТАСС). Исроил ҳарбийлари Иорданияга қарши яна бир игвогарлик қилди. Шу билан Тель-Авивдаги уришқоқлар 4 августдан бери бешинчи марта агрессив ҳаракат қилдилар. 4 августда Исроил авиацияси Иорданиянинг тинч Ассалт шаҳрини бомбалар ташлаб вайрон қилиши натижасида тинч аҳолидан кўп киши ўлган эди.

Иордания армиясининг вакили Аммонда айтган гапларига қараганда, кеча эрталаб Исроил қўшинлари пулемётлардан, миномётлардан ва танклардан Иордан дарёси водийсининг шимолий қисмидаги Иордания позицияларига ўт очиб, Акраба деган жойга айниқса қаттиқ ўқ ёғдирганлар. Бу ҳужум 1967 йил июнь ойида Суриядан тортиб олинган Голан тепалигидан қилинган. Вакил Иордания қўшинлари ҳам жавоб ўти очганликларини таъкидлади. Икки соат давом этган отишма натижасида Иордания томони талафот бергани йўқ.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг хавфсизлик кенгаши кеча Иорданиянинг Ассалт шаҳрига Исроил ваҳшиёна ҳужум қилганлиги хусусидаги шикоятини муҳокама қилган мажлиси бошланай деб турган пайтда Исроил ана шу янги игвогарлик ҳаракати қилганлигини Иордания пойтахтидагилар таъкидламоқдалар.

Варшавада «Денгизчилар куни»га бағишланган традицион виставка очилди. Бу ерга келганлар денгизчилар ҳаётини акс эттирувчи расм ва экспонатлар билан танишмоқдалар. Суратда: боцман гдансклик Генрих Брановский ўзи чизган расм ёнида.
ЦАФ—ТАСС фотоси.

ВЬЕТНАМ ХАЛҚИНИНГ МИННАТДОРЧИЛИГИ

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнам Демократик Республикаси Министрлар Советининг 5 августдаги мажлисида бош министр ўринбосари Ле Тхань Нгининг социалистик мамлакатларга ўзи бошчилигида бориб келган делегация сафарининг якунлари тўғрисидаги ҳисоботи тингланди.

Мажлисдан кейин эълон қилинган ахборотда айтиладики, Вьетнам Демократик Республикасининг делегацияси социалистик мамлакатларда қизғин кутиб олинди ва ёрдам кўрсатиш тўғрисида қатъий ваъда олди.

Вьетнам информация агентлиги тарқатган ахборотда айтилишича, социалистик мамлакатларнинг партиялари, ҳукуматлари ва халқлари Вьетнам халқининг жанубда ва шимолда эришган ғалабаларини юксак баҳолаб қизғин табрикламоқдалар ҳамда Вьетнам халқининг ҳаққоний иши ғалаба қозонишига амин эканликларини изҳор қилмоқдалар.

Вьетнам Демократик Республикасининг Министрлар Совети Америка империалистлари ўзининг Вьетнамдаги агрессив урушини кучайтириб бораётган айни ҳозирги пайтда Вьетнам халқига берилаётган ёрдам ва мададни юксак қадрлайди ва Вьетнам халқи номидан қардош социалистик мамлакатларга жуда чуқур миннатдорчилик изҳор қилади, дейилади ахборотда.

Ҳозир Ғарбий Германияда Гитлер билан ҳамтовоқ бўлиб ишлаган нацистлар катта амалларга миниб олишган. Давлатнинг сиёсий-иқтисодий ва ҳарбий соҳалардаги ишларининг жилови уларнинг қўлидадир. Ғарбий Германиядаги ва ғарбий Берлиндаги нацист ва ҳарбий жиноятчиларнинг кирдикорлари ҳақида Германия Демократик Республикасида чиқарилган «Сариқ китоб»да батафсил гапирилиб, уларнинг башараси халққа кўрсатиб қўйилган. Суратда: ГДР меҳнаткашлари ана шу китобни сотиб олмоқдалар.
АДН—ТАСС фотоси.

ИРОҚ МАЪМУРЛАРИНИНГ ЧОРАЛАРИ

БАЙРУТ, (ТАСС). Ироқ революцион қўмондонлик кенгаши ахборот эълон қилди. Унда айтиладики, «1966 йилнинг 29 июнида курд вакиллари билан тузилган битимни ижро этиш мақсадида шимолдаги воқеалар муносабати билан гражданлик ва ҳарбий ҳуқуқларни бузган ҳамма шахслар истисносиз афв этилиши керак». Бу ерда Бағдод радиоси эшиттирган хабардан ана шулар маълум бўлди.

БАҒДОД. (ТАСС). Революцион қўмондонлик кенгашининг илгарироқ эълон қилинган ахборотида таъкидлаб ўтиладики, мамлакатнинг шимолида уруш ҳаракатларига барҳам берган ва 1966 йилнинг 29 июнида тузилган битим курдлар проблемасини тинч йўл билан ҳал этишга асос қилиб олинади.

Революцион қўмондонлик кенгаши курд студентлари ва илмий ходимлари учун стипендиялар жорий этишга, фан ва техниканинг турли соҳаларида курдлар ҳам ҳунар орттиришларига имконият беришга ҳам қарор қилди. Курд Фанлар академияси барпо этиш, шунингдек Ироқнинг шимолидаги Сулаймония шаҳрида университет очиш тўғрисида ҳам қарор қабул қилинди.

КАМБОДЖА ЧЕГАРАЛАРИДА ЯНГИ ИҒВОГАРЛИК

ПНОМПЕНЬ. 7 август. (ТАСС). Кхмер пресс агентлигининг хабар беришича, 1 августда Тхмар Пуок округида (Баттамбанг вилояти) сони 100 кишигача борадиган қуролли отряд Таиланддан Камбоджа территориясига бостириб кирди.

Чегара бузувчилар билан бўлган отишмада Камбоджа солдати ўлдирилди. Душман ҳам бир кишисидан айрилди ва бир неча кишиси ярадор бўлди.

ЯМАННИНГ ШАРҚИ-ЖАНУБИДАГИ ЖАНГЛАР

АДАН, 7 август. (ТАСС). Сано радиосининг хабарида айтилишича, Яман Араб Республикасининг республикачи қўшинлари мамлакатнинг шарқи-жанубидаги Рада вилоятида подшопарастларнинг гуруҳини қуршаб олдилар. Бир неча соат давом этган жанг вақтида подшопарастлардан кўп киши ўлдирилди.

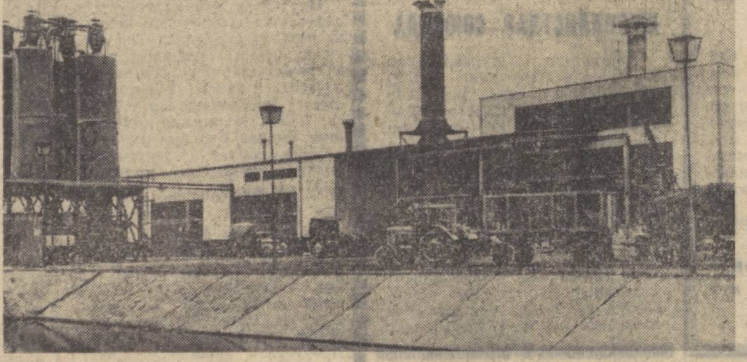

Суратда: кўк массаларни қайта ишлаш ва қуритиш йўли билан чўчқа ҳамда уй паррандалари учун юқори сифатли тўйимли озуқа-талқон тайёрлайдиган замонавий ускуна. У Рамэлда (ГДР) фойдаланишга топширилган бўлиб, ҳар куни 108 тонна хом ашёдан 20 тонна талқон тайёрламоқда.
АДН—ТАСС фотоси.

Японияда зилзила

ТОКИО, (ТАСС). Японияда 6 августда кучли зилзила бўлди. Сикоку, Кюсю оролларидаги бир қанча шаҳарлар ва қисман Осака шаҳри жуда катта зарар кўрди. Ер қимирлаган районларда темир йўл транспорти қатнови ва электр энергияси билан таъминлаш тўхтаб қолди.

Метеорология бошқармасининг эълон қилинган хабарида айтилишича, зилзиланинг эпицентри Увадзима кўрфазида (Сикоку оролининг ғарбий соҳилида). Сейсмик станциялар Японияда қабул қилинган етти балли системага кўра, 5 баллгача ер ости силкинишларини рўйхатга олдилар.

ҲИНДИСТОНДА СУВ ТОШҚИНЛАРИ

ДЕҲЛИ, 7 август. (ТАСС). Бу йил Ҳиндистоннинг баъзи районларида шу қадар кучли муссон ёмғирлари ёғдики, сўнгги 50 йил мобайнида мамлакатда ҳеч қачон бу қадар кўп ёғингарчилик бўлмаган эди. Ғарбий Бенгалия штатидаги сув тошқини натижасида 2600 квадрат километр территория сув остида қолди, 800 минг киши бирон бир даражада азият чекди. Қуруқликдан ажралиб қолган икки минг кишлоқнинг аҳолисига ҳарбий қисмлар моторли қайиқларда ёрдам бермоқдалар. Бир неча киши қурбон бўлган.

Тапти дарёсига келиб қуйилган ёмғир сувлари катта тошқин бўлишига ва Сурат шаҳридаги кўпгина районларнинг ғарқ бўлишига сабаб бўлди. Ҳиндистон армиясининг солдатлари бу районда қутқарув ишлари олиб бормоқдалар. Мусибатда қолган кишиларга вертолётларда озиқ-овқат етказиб берилмоқда. Тапти ва Нармад дарёларининг тошиб кетганлиги аҳолига тахминан 50 миллион рупи зиён етказди.

Уттар Прадеш, Орисса ва Ражастон штатларида ҳам рўй берган тошқин натижасида темир йўллар ва иморатлар бузилганлиги тўғрисида хабарлар келиб турибди. Ўтган ойда бу штатда 50 киши ҳалок бўлган эди. Расмий маълумотларга мувофиқ, бу йил бутун Ҳиндистондаги тошқинлар натижасида жами 129 киши ҳалок бўлган.

ЯПОНИЯДА ЭНЦЕФАЛИТ КАСАЛЛИГИ ТАРҚАЛДИ

ТОКИО, 7 август. (ТАСС). Япония соғлиқни сақлаш ва социал таъминот министрлиги мамлакат жанубий қисмидаги саккизта префектурани бугун энцефалит (бош миянинг яллиғланиши) касаллиги тарқалган районлар, деб эълон қилди.

Шу кунга қадар мазкур районларда 151 киши энцефалит касаллиги билан оғриганлиги қайд қилинди, шулардан 49 киши ўлди. Ўтган йили энцефалит дардига мубтало бўлган 513 кишидан 127 киши ўлган эди. Министрликнинг ахборотида айтилишича, бу йил қушхоналарга келтирилаётган жамики чўчқаларнинг 90 проценти энцефалит касаллигига чалинганлиги маълум бўлди.

АЖОЙИБОТЛАР

ҚУШЛАР КАСАЛХОНАСИ

ДЕҲЛИДА қушларни даволайдиган махсус касалхона бор. Бу касалхона уч қаватли катта чамбаракдан иборат. Қаноти синган қушлар шу ерда даволанади. Ҳар ҳафтада бир кун чамбаракнинг эшигини очиб қўйишади. «Даволанган» қушлар учиб кетишади.

МАСТ БЎЛГАН КАПАЛАКЛАР

БРАЗИЛИЯ ўрмонларида морфо менелаус деб аталувчи жуда чиройли капалаклар бор. Уларнинг кумуш ранг қанотчалари 12 сантиметр узунликда бўлиб, бахмалдек ялтироқ, жуда чиройлидир. Маҳаллий аҳоли бу капалакчаларнинг қанотини йиғиб, уй жиҳозларини безашда фойдаланишади. Бу капалакларни ушлаш усули ҳам жуда қизиқ: ўрмондаги майдончаларга бир неча пишган бананларни ташлаб қўйишади. Бир неча соат ўтгач унинг пўсти ёрилиб, шарбати оқа бошлайди. Капалакчалар «базм»га тўпланишади. Банаҳнинг шарбатини ичиб, «кайф» қилиб қолишади. Овчилар уларни осонликча ушлаб олишади.

«ГУЛЛАГАН» ҚОР

ЁЗНИНГ ҳозирги ойларида Шимолий қутбнинг бепоён майдонлари қизил рангга бўялади. Ажаб, қор «гуллаяпти»ми? деб ўйлайсиз. Йўқ. Бу қор остидан ўсиб чиққан коптоксимон сув ўсимликларидир. Бу ўсимликлар эриётган қор ва музларнинг устини қоплайди. Шунда қор қизил рангда кўринади.

ДУМИ БИЛАН УЧУВЧИ ҚУШ

КОЛИБРИ — дунёда думи билан учувчи яккаю ёлғиз қушчадир. У олдинга қараб учганда ҳам, орқасига учганда ҳам, бир ерда тўхтаб турганда ҳам қанотини бир меъёрда силкитиб туради. Олимлар у қушчанинг орқа ва олдинга учиш хусусиятларини жуда сезгир кинокамералар ёрдамида суратга олдилар.

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республикада ҳаво очиқ келади. Шимоли-Шарқдан секундига 3-7 метр тезликда шамол эсиб туради. Ҳарорат 37-42 даража, айрим жойларда, 45 даражагача кўтарилади.

Тошкентда ҳаво очиқ бўлади, енгил шамол эсади. Иссиқлик 39-41 даража атрофида бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — Халқ чолғу асбоблари оркестри учун сюита, 9.50 — Халқаро мавзуларда суҳбат (тожикча), 11.15 — «Қонун, никоҳ ва оила» (русча), 11.25 — Халқ қўшиқлари, 12.15 — «Замондошларимиз» 13.30 — Арафада чалинадиган куйлар, 16.10 — Музикали соат, 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00 — Татар куйлари, 18.00 — «Янги урф-одатлар», 18.10 — Нодир ёзувлар, 19.20 — Қўшиқлар, 20.00 — «Ўзбекистон индустриальний» радиожурнали, 20.30 — Концерт (русча), 21.00 — Қардош социалистик мамлакатларда», 21.10 — Кечки концерт, 22.20 — Ёшлик қўшиқлари, 22.40 — «А. Навоийнинг Машҳаддаги ҳаёти», 23.15 — Ўзбек куйлари.

Я. М. СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
8, 9 августда
М. ҚОРИЕҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДА АРТИСТЛАРИНИНГ
КОНЦЕРТИ

Қатнашадилар:
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
ДИЛОРОМ ШЕРОВА
Солистлар:
Фахриддин УМАРОВ, Комилжон БАРАТОВ, Ойхон ЕҚУБОВА, Равшан МУМИНОВА, Мунаввар АКРОМОВА, Назрулла ЕҚУБОВ ва бошқалар.

Ўзбек халқ чолғу ансамбли жўр бўлади.

Программани — Назрулла ЕҚУБОВ олиб боради.

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан, район кассаларида соат 12 дан сотилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 19.00 — Ажойиб учрашувлар клуби, 19.30 — Теleянгиликлар, 19.45 — Концерт, 20.40 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.45 — Теleянгиликлар, 21.00 — В. В. Маяковский. В. И. Ленин (телекомпозиция), 21.50 — Август—ҳосил тўплаш ойи, 22.10 — Учинчи қадам (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

19.00 — Старт саҳифалари (илмий-оммабоп фильм).

20.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

20.00 — И. Судмалис кўчаси (телефильм).

Рус тилида: 20.30 — Давос музида (ҳужжатли фильм), 20.50 — Олонхо (мамлакати санъати (кинофильм), 21.10 — Сизнинг ва ўзимизнинг озодлигимиз учун! (ҳужжатли фильм), 22.05 — Штепсель Тарапункани уйлантиради (бадиий фильм).

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛИ, ҚИЗИЛ ЮЛДУЗ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ОЛИЙ УМУМҚЎШИН ҚЎМОНДОНЛИК БИЛИМ ЮРТИ
вакант вазифага
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

олий математика ва назарий механика кафедрасига — доцент.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан сўнг бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, генерал Петров кўчаси, 2-уй.

СССР Газ саноати министрлиги «Средазнефтегазстрой» трестининг 4-ҚУРИЛИШ БОШҚАРМАСИГА
дурадгорлар, ғишт терувчилар, бетончилар, сувоқчи-бўёқчилар, ёрдамчи ишчилар, слесар-сантехниклар, электр монтёрлари. (Иш ҳақи-ишбай, қўшимча коэффициентлар бериладм), прораблар, қурилиш усталари, техник-механиклар, инженер-электриклар
КЕРАК

Ишга келганларга вагон-уйдан жой берилади.

Ишга келишга кетган сумманинг қиммати тўланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-115, Муқимий кўчаси, 98-уй 6 п/б, кадрлар бўлими.

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/VIII да Қизбулоқ, 10/VIII да Навоий Астрободда, 11/VIII да Гули сиёҳ, 12/VIII да Тошболта ошиқ.

ВИЛЬНЮС ШАҲРИДА
15 августда
3% ЛИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚЛАР ЗАЁМИНИНГ 17-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

Тиражда заёмнинг ҳар бир разрядида 512560 сўмлик 9400 та ютуқ ўйналади, шу жумладан: 5000, 2500, 1000, 500, 100 ва 40 сўмлик ютуқлар бор.

3% ЛИ ЗАЁМ ОБЛИГАЦИЯЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГИЗ!

КИНО

Исёнчи — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Чингачгук — катта илон — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЧАЙКА», «ДРУЖБА» (1 ва 2 залда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Антигона — «ВОСТОК», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Деразангни қоққанида ёмғиру шамол — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Одам бир ерда кўкаради — «МОСКВА» (кеч соат 9.40 минутда).

ЁЗГИ БИНОДА

Чингачгук — катта илон — «ФЕСТИВАЛЬ».

Антигона — НАВОИЙ номли.

«Сатурн»нинг йўли (1-2 серялар) — «ХИВА».

Изланиш — ТЕЛЬМАН номли.

НАВОИЙ ШАҲРИДА
25-26 августда
ЎЗБЕКИСТОН ССР ТЎРТИНЧИ ЧИҚАРИЛИШ ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИНИНГ ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ

Тиражда умумий суммаси 877500 сўмлик 542500 ютуқ ўйналади, шу жумладан 5 «Волга», 10 «Москвич-422», 5 «Запорожец» автомашиналари, 20 «М-63» ва «ИЖ-Планета» мотоцикллари, пианинолар, «ЗИЛ-Москва», «Днепр», «Саратов» холодильниклари, телевизорлар, радиоприёмниклар, радиолалар, магнитофонлар, мотовелосипедлар, кир ювиш машиналари, фотоаппаратлар, гиламлар, гилам поёндозлар ва шу каби кўпгина қимматли буюмлар ва пул ютуқлари бор.

ЛОТЕРЕЯ БИЛЕТЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГИЗ!

«ФИЗКУЛЬТУРАЧИЛАР КУНИ»
байрамига бағишлаб
10 августдан 15 августгача
ТОШКЕНТНИНГ ВОСТОК, СПУТНИК, ФЕСТИВАЛЬ, ДРУЖБА, НАВОИЙ НОМЛИ, ПОЙАФЗАЛЧИЛАР САРОЙИ КИНОТЕАТРЛАРИДА спорт темасини ёритган бадиий ва ҳужжатли фильмлар
ФЕСТИВАЛИ ЎТКАЗИЛАДИ

2-ТОШКЕНТ УЙ ҚУРИШ КОМБИНАТИГА
Монтажчилар, бетончилар, кранчилар, такелажчилар, саноат жиҳозларини тузатиш бўйича слесарлар, сантехник слесарлар, электр пайвандчилар, электр газ пайвандчилари, газда қирқувчилар, дурадгорлар, бўёқчилар, сувоқчилар, қурувчи инженер ва техниклар, буғ қозонлари машинистлари ва машинист ёрдамчилари, катта бухгалтерлар, бухгалтерлар, ҳисобчилар, ёрдамчи ишчилар
КЕРАК

10 синф маълумотига эга бўлган, ҳеч қандай касби бўлмаган кишилар қурилиш касбларини эгаллашлари учун курслар ташкил қилинган.

Ёлғиз кишиларга ётоқхона, оилалиларга бир йил ичида уй берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент — 69. Чуқурсой (7 троллейбуснинг «Чуқурсой», 56 автобуснинг «2 уй қуриш комбинати» бекатлари).

Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги
6 «ҚУРИЛИШ ТРЕСТИГА»
Тошкент область Бекобод шаҳридаги қайтадан ташкил қилинган қурилиш ташкилотларига
участка бошлиғи вазифасига инженерлар ва қурувчи-техниклар, прораб, усталар, бўлим бошлиғи ва уларнинг ўринбосарлари, план бўлими ва бухгалтерия ишчилари, ҳамма мутахассисдаги малакали қурувчи-ишчилар
КЕРАК

Оилалилар 3-6 ой ичида турар жой билан, ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.

Мурожаат учун адрес: Тошкент — ГСП. Педагогический кўчаси, 75-уй кадрлар бўлими Телефонлар: 5-12-89, 5-14-38

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26, Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм ғояларини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалиги — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38879, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 22—82, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

Б. № — 185. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 00687.